

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרָתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

לכאורה, יש פער גדול בין שיטת ה"קמעא קמעא" ("מעט מעט
אגרשנו מפניך") ושיטת "משיח נאו" (שיטת משיח עצמו,
האומר שיבוא "היום!"). אבל אפשר להסביר ש"בעתה",
"קמעא קמעא", הוא תנאי מוקדם לזכות ל"אחישנה",
"תכף ומיד ממש". ההמתנה ל"בעתה" בונה את הכלים בנפש,
את היכולת לקבל את הכח והאנרגיה מלמעלה ל"אחישנה" –
לקבל את הנחישות, לקבל את ההכרעה, לקבל את הנצחון עד הסוף.

[מתוך השיעור "בעתה אחישנה" בפרדס התורה]

דברים־חזון תשפ"ו

411 | שנה תשיעית

דברים-חזון ה'תשפ"ו

04 "בעתה אחישנה" בפרד"ס התורה

יום הולדת ששים
לרב יצחק שפירא שליט"א
בין "קמעא קמעא" ל"תכך ומיד ממשי"

14 הניגון החסידי

ניגון מספר 591
מיום ט"ז שבט תשפ"ה

15 שחוק, רחמים, שפלות

התבוננות בדברי האריז"ל
על הגאולה ובית המקדש
הדרך לגאולה

20 לגלות את הפנים של התורה

מאור עינים פרשת דברים
גילוי שרש התורה שבעל פה
בגבול ארץ ישראל

26 הסיפור החסידי

מי יכול זאת היום?
החווה מלובלין

28 מענות ותשובות

תשובות הרב לשואלים
מפגש שיח בלילה תשעה באב,
התיישבות חדשה בהר עיבל ועוד

29 פאזל ד'לד'ס

מסעטין – בשמחה!
רזי ילמד אותנו למה צריך להיות
בשמחה גדולה בחדש אב

העלון מופק ע"י עמותת

אוהבים להיות יהודים.

לקבלת השיעורים במייל

ולהצטרפות לצוות המפיצים:

itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל

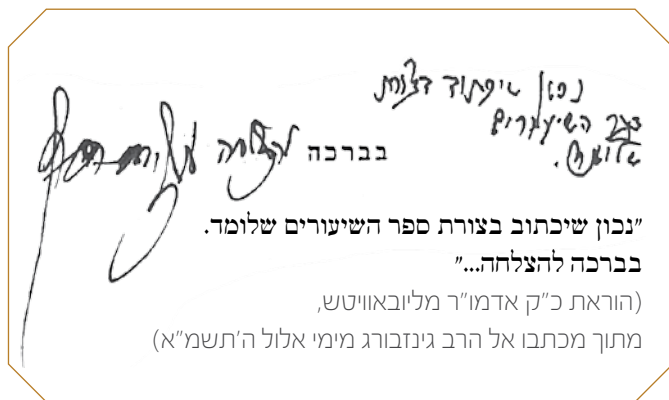
עיצוב: דעה צ'אביחיל

מערכת: הרב יוסף פלאי,

בעד יעקבי ואיתיאל גלעדי

עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם

זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רוה

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל קוראי **נפלאות**, בתוך כל בית ישראל.

שלושה שיעורים השבוע בגליון: שיעור טרי על סודות הגאולה, רשימה לכבוד **הילולת האריז"ל ומאור עינים** על הפרשה.

השיעור הראשון – **"בעתה אחישנה" בפרד"ס התורה** – הוא שיעור מתחילת השבוע שנמסר לכבוד יום הולדתו של **הרב יצחק שפירא**, מוותיקי התלמידים ומפיצי תורת הרב. בחלק העיקרי שמופיע כאן בגליון, באר הרב פרד"ס פירושים על **"בעתה אחישנה"**, שאף מחברים בין שתי הגישות לגאולה האמתית והשלמה – **"קמעא קמעא"** ו**"תכף ומיד ממש"**.

השיעור השני – **שחוק, רחמים, שפלות** – הוא רשימה של הרב מה' **מנחם אב** אשתקד, יומא דהילולא של **רבינו האריז"ל** ובו התבארו סודות הגאולה ובנין בית המקדש באריז"ל – **השחוק והשמחה** – הבאים מתוך **שפלות** דווקא.

בשיעור השלישי – **לגלות את הפנים של התורה** – שיעור **מאור עינים** לפרשת דברים, התבאר עניינו של ספר דברים **כשרש התורה שבעל פה** שאמירתו היתה דווקא בגבול **ארץ ישראל**, לאחר סיום כל המסעות במדבר.

מחכים להתוועדות הבאה? גם אנחנו. בינתיים שריינו את התאריך – **יום שלישי, אור לט"ו באב בנתניה**. פרטים מלאים בגליון הבא וברשימת התפוצה שלנו.

שבת שלום ומבורך וגאולה שלמה,

המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשת **ואתחנן** הבעל"ט:
נ"ך יומי – דברי הימים א' פרקים ח"ד; משנה – מנחות פרק ט.

"בעתה אחישנה" בפרדס התורה

קיצור מהלך השיעור

לכבוד יום הולדתו הששים של הרב יצחק שפירא שליט"א – מהוותיקים ומגדולי מפיצי התורה בין תלמידי הרב – התקיימה התוועדות משפחתית בה האריך הרב בסודות של **"בן ששים לזקנה"** (השייך בפרט ל**יצחק**, בו נאמר "ויצחק בן ששים שנה וגו'"). לפנינו פרק עיקרי של ההתוועדות, הנוגע ל**סודות הגאולה** לה אנו מצפים בימים אלו. פרד"ס פירושים ל**"בעתה אחישנה"**, שגם מחברים בסופו של דבר בין שתי גישות ביחס לגאולה האמתית והשלמה – גישת **"קמעא קמעא"** וגישת **"תכף ומיד ממש"** (חיבור המתאים במיוחד לבעל יום ההולדת, המחבר בין העולם של ישיבת מרכז הרב, בה למד בבחרותו, לעולם החסידות החב"די...). מתוך השיעור עולה התבוננות עמוקה במהות של **פשט־רמז־דרוש־סוד** והיחסים ביניהם (כולל ישום של הדברים בסוגית גיל העולם).

גילוי חיה־יחידה

בכתבי האריז"ל יש שתי שמועות לגבי חמש מדרגות הנשמה, נפש־רוח־נשמה־חיה־יחידה – לפי שמועה אחת החיה היא בחכמה והיחידה היא בכתר¹ ולפי שמועה שניה² שתיהן בכתר, חיה בחיצוניות הכתר (פרצוף אריך אנפין) ויחידה בפנימיות הכתר (פרצוף עתיק יומין)³.

ד' ע"ח ש"ו פ"ה. ובכ"מ.
ה' ע"ח ש"ל פ"ב; ש"מ דרוש א; שער היחוד פרקים כז (קכח, ב) לב (קלא, ב); סה"מ עת"ר עמ' ויח ועוד. ראה **שיעורים בסוד ה' ח"ב עמ' קמט־קנב**.
1. על דרך שתי שמועות ביחס לטנת"א (טעמים־נקודות־תגין־אותיות), לפי אחת (ע"ח ש"ח פ"א; מ"ח מסכת בריאת א"ק פ"ב משניות ג'ו) טעמים בחכמה (והיינו טעמים במובן

כתוב "בן ששים לזקנה"^א – "זה קנה חכמה"^ב. המהר"ל כותב "כי אז יושפע על האדם שכל נבדל לגמרי והוא נקרא שכל הנאצל שהוא נאצל מן השם יתברך ואז משיג הדברים הנפרדים שהם דברים נבדלים לגמרי"^ג – הוא קונה את החכמה מהכתר שמעל לחכמה, הי מקבל מקוצו של י, אז יש כבר הארה של הכתר.

נרשם ע" איתאל גלעדי. כ"ז תמוז תשפ"ו – כפ"ח.
א. אבות פ"ה מכ"ב.
ב. קידושין לב, ב.
ג. דרך חיים על המשנה.

ששים השנה של

יצחק מתחלקות
ל-37 עד

העקדה, בה זכה
שתתחלף נשמתו
מנשמה דנוקבא
לנשמה דדכורא,

ואז הוא נעשה
ראוי לשאת אשה
ולהוליד בנים –
ועוד 23 שנים עד
שהוליד בפועל

חזה"ד ומחזירה אותה לשמה
המקורי^{טז}, הן למעלה מ־יחידה
השנים של יצחק, מסירות נפשו
בעקדה שהפכה אותו לזכר, הכל
בסוד "אשת חיל עטרת בעלה"^{טז},
עלית הנוקבא לעתיד לבוא^י.

"בעתה אחישנה"

החיבור של חיה יחידה עולה
60, אבל הכפל שלהן, 23 פעמים
37, הוא בגימטריא 851. הענין
העיקרי של המספר הזה בתורה
הוא "זה הדבר אשר צוה הוי"^{יח},
מטבע הנבואה של משה רבינו^ט

(כמו שקראנו בשבת הקודמת בתורה, בתחלת
פרשת מטות). יש במספר הזה עוד הרבה ביטויים
חשובים^כ, והביטוי השני בחשיבותו לנבואת

יד ספר הליקוטים תולדות עה"פ "להוי" לנכח אשתו.
טו שם פרשת בראשית פ"ג.

טז משלי יב, ד.

יז דווקא יצחק ורבקה שייכים לעתיד, בו יאמר ליצחק
י"ז "כי אתה אבינו" (ישעיה ס, ט; וראה שבת פט, ב) וממילא
יאמר לרבקה "כי את אמוני". ורמז: "כי אתה אבינו" עולה
שרה (שיצחק מושרש בה דווקא, סוד "בן לשרה אשתך")
אך כשמוסיפים לה את 23 השנים של רבקה מקבלים 'כי
את אמוני'!

יח שמות טז, טז וילב; לה, ד. ובכ"מ.

יט רש"י על במדבר ל, ב (ע"פ ספרי מטות). והנה,
למרבית הפלא, המילוי היסודי של ביטוי נבואת כל הנביאים
(וגם נבואת משה עצמו, לפני התוספת שלו בנבואתו
המיוחדת), "כה אמר הוי" – כף הא אלף מס ריש יוד הא וו
הא – עולה בדיוק אותו מספר!

כ בחלקו האחרון של השיעור נתבאר פרצוף שלם של
ביטויים במספר הזה, ובקיצור: כתר – חיה פעמים יחידה
(מקיפי הכתר, לפי השמועה העיקרית בארז"ל, כנ"ל);
חכמה – "זה הדבר אשר צוה הוי" (נבואת משה בחכמה);
"כה אמר הוי" במילוי, כנ"ל בהערה הקודמת (נבואת שאר
הנביאים ששרשה בבניה, ובפרט כשהיא מלאה־הרה); יחוד
חכמה־בניה – שם ביט במילוי, בית יוד טית (ביט הוא שמן
באתב"ש, בחכמה, ובגימטריא שם אהיה, בבניה); דעת –
"לדעת כל רז סודך"; חג"ת – "אדם פטדה וברקת" (אבני
ראובן־שמעון־לוי שכנגד חג"ת); תפארת – "כל ישראל
חברים" ("תפארת ישראל"); נצח והוד – "בעתה אחישנה";
תפארת־מלכות ("איהו בנצח" ו"איהו בהוד", וכדלקמן
בפנים) – "שמש ומגן הוי' אלהים"; בינה־יסוד – שמע־אמת,
פתיחת וחותרם קריאת שמע (סוד "שאל מרחובות הנהר",

הרמז המובהק להארה של הכתר
בחכמה בגיל ששים הוא ש־60
בגימטריא חיה־יחידה.

החלוקה של 60 ל־23 (חיה)
ו־37 (יחידה) – החלוקה של 60
ב'חתך זהב'^י – מופיעה בהופעה
של גיל ששים בתורה, "ויצחק בן
ששים שנה בלדת אתם"^י: ששים
השנה של יצחק מתחלקות ל־37
עד העקדה, בה זכה שתתחלף
נשמתו מנשמה דנוקבא לנשמה
דדכורא (מנשמה של יראה,
"אשה יראת הוי"^ט, לנשמה של
אהבה, "זכר חסדו"), ואז הוא

נעשה ראוי לשאת אשה ולהוליד בנים^א – ועוד
23 שנים עד שהוליד בפועל. ברגע העקדה נולדה
רבקה^ב – תמורת שרה אמו, שהסתלקה באותו
רגע^ג – וחכתה 23 שנים עד שילדה בפועל
(בחלוקת 'חתך זהב' המספר הקטן הוא החלק
העליון והמספר הגדול הוא החלק התחתון,
בדוגמת חלוקת הגוף בטבור, כאשר "מחציו
ומעלה" החלק הקטן ו"מחציו ומטה" החלק
הגדול – חיה השנים של רבקה, המתקנת את

של "טוב טעם ודעת", טעם שכלי) ולפי השניה (ע"ח ש"ו
פ"ו; מבו"ש ש"ב ח"א פ"א. ובכ"מ) טעמים בכתר (והיינו
טעמים במובן של תענוג ערב ונעים־טעים – ט"ג מתחלפות
באתב"ש, סוד "טן דו", כנודע – טעם שלמעלה מהשכל).
גילוי טעמי תורה על ידי משיח (ראה אותיות דר"ע אות ז)
הוא בעיקר לפי השמועה השניה, טעמים בכתר (מדרגתו
של משיח, הזוכה לחוש הריח שבכתר – "הריחו בירת
הוי" – ומגלה עת הטעם שבריח, וד"ל).

ז בקירוב גדול, במספרים שלמים. כשעושים סדרה
חיבורית ממנה יוצאת החלוקה הזו – 1, 4, 5, 9, 14, 23
(חיה), 37 (יחידה), 60 – האברים הבאים הם 97 (זמן), 157
(זקן), 254 ("עוד יוסף חי"), 411 (תהו, אלישע, יש מאין) וכו',
ודוק היטב.

ח בראשית כה, כו.

ט משלי לא, ל.

י תהלים צח, ג.

יא שער הפסוקים וירא; ספר הליקוטים וירא; אוה"ח על
בראשית כא, ב. ובכ"מ.

יב סדר עולם רבה פ"א.

יג ילקו"ש בראשית רמז קי.

משה הוא **"בעתה אחישנה"**^{כא}. אנחנו בימי בין

המצרים, צריך לדבר על בנין בית המקדש, על עניני גאולה ומשיח. כנראה גיל ששים הוא גם גיל שצריך להתבונן בו בסוד הגאולה, עליה נאמר **"בעתה אחישנה"** (ביטוי שחותם את הפטרת הנחמה הששית).

ידוע שיש פרדס לתורה – פשט־רמז־דרוש־סוד^{כב}. נתבונן כעת בביטוי **"בעתה אחישנה"** וננסה להבין אותו בפשט, ברמז, בדרוש ובסוד^{כג}. ידוע שלפעמים הרמז והדרוש מתחלפים (ואפילו לא לגמרי ברור מה ההבדל ביניהם) – לפעמים כתוב שהרמז יותר גבוה מהדרוש אך בדרך כלל כתוב הפוך^{כד}, שהעליה היא מפשט לרמז, מרמז לדרוש ומדרוש לסוד^{כה}, כנגד העולמות אבי"ע (מלמטה לדמעלה):

פשט: כשמגיע הזמן הכל רץ

כולם ודאי זוכרים את מאמר חז"ל **"זכו 'אחישנה' לא זכו 'בעתה'"**^{כו}. זהו דרוש מפורסם, אבל ידוע שלפי הפשט **"בעתה אחישנה"** לא מדבר על שתי אפשרויות, אלא על דבר אחד – כל הפסוק הוא נבואה טובה של הבטחת גאולה קרובה לבוא בחדסד וברחמים (ולא 'צווי דינים', 'חילוק' של הפסוק ב'סכינא חריפא מפסקא קראי'^{כז}). הפשט הוא שיש זמן קצוב לגאולה, וכשמגיע אותו זמן המיועד (**"בעתה"**) כל התהליך הולך מהר (**"אחישנה"**) – **"בעתה אחישנה"**. עד שמגיע זמן הגאולה הכל **"זוחל"**, וכשמגיע זמן הגאולה הכל מתחיל לרוץ, **"עד מהרה ירוץ דברו"**^{כח}. דימוי עיקרי של הגאולה הוא לידה^{כט}

המתקנת את חוה, ולכחה כיולדת (חיה) כדלקמן בפנים (וכנ"ל גם במעלת רבקה על יצחק).

כב ראה חסד לאברהם מעין ה נהר יט. ובכ"מ.

כג עוד העמקות רבות בנושא ראה בספר **בעתה אחישנה**.

כד ראה קהלת יעקב ערך 'דרש'.

כה פע"ח שער הנהגת הלימוד פ"א; שער הגלגולים הקדמה יז.

כו סנהדרין צח, א.

כז לשון חז"ל ב"ב קיא, ב; מנחות עד, א; ערכין כו, א.

כח תהלים קמז, טו.

כט בגאולת מצרים – יחזקאל פט"ז. בגאולה העתידה – ישעיה סו, ז. ועוד.

"יפה תאר ויפה מראה" המקבל מאמו "יפת תאר ויפת מראה"; יסוד־מלכות – **אמת קשטא**, קשטא תרגום אמת (אמת, "חותם אמת", היינו פנימיות היסוד ותרגום אמת, כל תרגום במלכות, הוא גם התרגום של צדק, כמו "צדק צדק תרדף" תרגומו "קשטא קשטא" – "משפט צדק" היינו "משפט אמת" – "צדק מלכותא קדישא"; שרש המלכות בפנימיות הכתר – **שעשועי המלך** (בעצמותו).

כא ישעיה ס, כב. ב'**בעתה אחישנה**' יאותיות וב'זה הדבר אשר צוה הוי'" הוה אותיות – כאשר מוסיפים את שם הוי' (26) הרמזו כאן לחשבון שני הביטויים (ב"פ 851) מקבלים 1728, זה בחזקת 3, שלמות נבואת משה רבינו ב'זה' (חבור ג"פ זה עולה אלה, סוד **"אלה הדברים אשר צוה הוי'"** בלשון רבים, העולה 925, 25 פעמים 37, ומשלים את **"זה הדבר אשר צוה הוי'"**, 23 פעמים 37 הנ"ל, ל'1776, 48 – זה אלה, ד"פ זה – פעמים יחידה!).

י האותיות של **"בעתה אחישנה"** מקבילות ליי התבות בכל הפסוק, "הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום אני הוי' בעתה אחישנה". משולש התבות הוא מ"ו ל"ד ("הקטן, יהיה לאלף, והצעיר לגוי עצום, אני הוי' בעתה אחישנה") ומשולש האותיות מ"ו ל"ו (בעתה־אחישנה). חבור הפנות של המשולשים (הקטן־אני־אחישנה, ביה־ה) עולה 611 (תורה, **"רצוא ושוב"** וכו').

והעיקר לענינו: בפסוק השלם הנ"ל יש ריבוי של רמזי חיה ויחידה: חלקו הראשון של הפסוק, **"הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום אני הוי'"** עולה 1058, הרבוע הכפול של חיה (כאשר רק קטן־צעיר עולה 529, חיה ברבוע, והשאר עולה עוד חיה ברבוע), כך שכל הפסוק עולה 1909, חיה פעמים חמלה. **"אלף"** עולה ג"פ יחידה ו'**צעיר**' עולה י"פ יחידה. הראש והסוף של המשפט הראשון בפסוק (לפי האתנחתא), **הקטן־עצום**, עולים י"פ יחידה (**צעיר**, כנ"ל). הראש והסוף של המשפט השני, **אני־אחישנה**, עולים לה פעמים חיה, וממילא כל השאר עולה חס פעמים חיה (כנ"ל בסוד חמלה), בחלוקה ל'**יהיה לאלף והצעיר**', העולה יהלום של חיה (24 פעמים 23), ו'**לגוי... הוי' בעתה**', העולה גם הוא יהלום של חיה! שלש ה'דמויות' כאן, קטן־צעיר־הוי', עולות 555, ג"פ (ממוצע) קטן־הוי', ה"פ יחידה (שהוא חצי צעיר, י"פ יחידה, כנ"ל), **"אני לדודי"** [מלמטה למעלה, 'בעתה'] ודודי לי [מלמעלה למטה, 'אחישנה'] (שה"ש ו, ג). החיתום, **"אחישנה"** – כולל אותיות חיה – במספר קטן עולה חיה (אך משולש פרטי של כל אות במספר קטן עולה 74, ב"פ יחידה, וכן **"בעתה"** במ"ק יחד עם המשולש הפרטי במ"ק עולה כ"פ, ממוצע, יחידה). בריבוי הרמזים הכלל נוסה ל'חיה, השם המקורי של חוה לפני החטא (כנ"ל בפנים), סוד 'ויהי האדם לנפש חיה' (בראשית ב, ז), כאשר חיה היא הנקודה האמצעית של אדם. הנקודה האמצעית של חיה היא זה, נבואת משה (ראה ספרי ורש"י ריש מטות), כאשר משה עצמו עולה י"ה פעמים חיה – משה שייך בעצם לחיה, אך שואף להתכללות היחידה, שאז יהפוך למשיח (משה ועוד ג, סוד **"יבא שילה"**, יבא הרמז ב'הוי' בעתה אחישנה', כדלקמן), בסוד **"ישמח משה"** (משיח־משה) העולה יחידה במשולש, כנודע. עיקר סוד **"בעתה אחישנה"** שייך להתעוררות האשה המתוקנת (חיה

משיחין – "בא" היינו משיח בן יוסף ו"יבא" משיח בן דוד (בו נאמר "עד כי יבא שילה"^ד). שוב, קודם ה' צריך 'להתעורר' – להחליט שדי לו מהגלות – ואז ממילא יבואו תרין משיחין, "בא יבא", בזריות של "לא יאחר" (הנשוב בפשט על ה', בהתאם לביאור הגר"א, אך לפי המבואר בדא"ח^ל יכול לרמוז גם לשלב השלישי של המשיח, "רעיא מהימנא", שבא לאחר שני המשיחין ומגלה "תורה חדשה מאתי תצא"^ט, מעצמות ה' ממשיח^מ, וד"ל^{מא}.

רמז: "זכו 'אחישנה', לא זכו 'בעתה'"

איפה ראוי לשים את הדרוש של חז"ל, "זכו 'אחישנה' לא זכו 'בעתה'"?¹ בהחלט אפשר לומר שזהו דרוש, אבל

הופכת ל'עתה' במובן של מיד, "אחישנה"; רוס"ת של "בעתה אחישנה" בגימטריא "יבא" (והן אותיות אהבה בצירוף בהא, ובהקבלה לאותיות שם הוי' ב"ה – ראה **שערי אהבה ורצון** פ"ה – הוא צירוף "והיה", צירוף החדש השביעי, לשון שמחה ולשון מיד, אם יש אהבה יש שמחה ומשיח, אותיות **ישמח** בעצמו ו**ישמח** אחרים, בא מיד!).

לו בראשית מט, י. לח זהר ח"א כה, ב. וראה ד"ה "הרכבת אנוש לראשנו" לר"ה מפאריטש וביאוריו שנדפסו ב**מגיד מראשית אחרית**. לט ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

מ ובאותיות של קבלה וחסידות (כפי המבואר בהנ"ל הערה **שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת**): שרש משיח בן יוסף בבינה, שרש משיח בן דוד בחכמה ושרש רעיא מהימנא בכתר, כאשר ה"תורה חדשה" מתגלה מכח המשכיל, מוחא סתימאה דאריך בו מלוכשת גבורה דעתיק אשר שרשה בהעלם חכמה דרדל"א בו עיקר התלכשות "חביון עז העצמות" (שער מאמרי רשב"י פירוש ספרא דצניעותא פ"א, ע"פ חבקוק ג, ד. וראה גם מאו"א מערכת אלף אות סד), בסוד "החכמה [דרדל"א] תעז לחכם [דאצילות]" (קהלת ז, יט), וד"ל.

מא ושוב, כנ"ל בהערה **שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת**, זו דוגמה לכך שהרמז מפרט במקום שבפשטות מדובר על אדם אחד (סוד משיח בן דוד הכולל את כולם – כידוע שהרמב"ם לא מחלק – והוא סוד **משה אחד**, "יבא שילה" הנ"ל), ודוק.

(אחרי צער העיבוד של הגלות), בה יש דוגמה עיקרית לכך שמחכים בסבלנות ל"בעתה", "עת לדתה"^ל, וכשמגיע זמן הלידה עוברים לתהליך חזק ונמרץ, וככל שהלידה 'גאולית' יותר היא גם באופן של "אחישנה", לידה זריזה וללא עיכובים ("פ"י חיות הנה בְּטָרֶם תָּבֹא אֶלְהֶן הַמְּיָלֶדֶת וְיִלְדוּ"^{לא}, בלידה של חיה מלאת **חדוה**^{לב}).

מה עושים במשך הזמן עד שמגיעים ל"בעתה"? כתוב "אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר"^{לג}. **"אם יתמהמה" שוה ישראל** – זו המהות של ישראל. הגר"א מסביר על "חכה לו" שהכוונה היא חכה לה', עד שימאס לו יתברך מהגלות, ואז יתקיים **"למעני למעני אעשה"**^{לד} (בגימטריא **ביאת המשיח**^{לה}).

הוא מסביר שהכפל "בא יבא"^{לו} רומז לתרין

ל בראשית לח, כז.

לא שמות א, יט.

לב וראה **אשא עיני** מאמר "סוד הנשימה: חדוה".

לג רש"י מפרש את הפסוק על קץ גלות בבל, אבל הגר"א מפרש שרמוזות בו כל ארבע הגלויות – עד לגאולה האחרונה על ידי משיח צדקנו (כדלקמן בפנים) – וגם המצודות והמלבי"ם מפרשים את "אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר" על הגאולה האחרונה על ידי משיח צדקנו (ויש כאן דוגמה יפה למושגי הפשט והרמז עצמם – בפשט הכל מדבר כאן בגלות אחת, גלות בבל או הגלות האחרונה, ורק בדרך רמז ניתן למצוא כאן הרבה פרטים, ושלים, כל הגלויות וגם כל שלבי הגאולה-המשיחים, כבסמוך בפנים).

לד ישעיה מח, יא.

לה ראה באריכות **סוד ה' ליראיו** שכ"ג.

לו ובדרך הרמז: **"בא"** היינו ר"ת "בעתה אחישנה". ל"יבא" ניתן למצוא כאן שלשה רמזים ("חזקה"): בהוספת המלה הקודמת, "הוי' בעתה אחישנה"; כשם שב"בא" בר"ת "בעתה אחישנה" יש דילוג על **בא** אותיות ("עתה") כך אם מדלגים ב'עיוגול' (סוד סובב כל עלמין) מה"י של "אחישנה" על **בא** אותיות ("שנה") מגיעים ל**ב** של "בעתה" ושוב **לא** של "אחישנה", **"יבא"** (בדילוג הזה ה'שנה', "בעתה",

שעולים הלאה, מרמז לדרוש ומדרוש לסוד מתקרבים יותר ויותר לפנימיות הפשט.

צריך גם להיות קשר קרוב והדוק בין הסוד והדרוש, יחוד של ייח, "הנסתרת להוי' אלהינו"^{מח} (שהן "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"^{מט}).

הפשט הוא כמו שאמרנו, שכאשר מגיע הזמן העסק מתחיל לרוץ. הרמז, שגם קצת סותר את הפשט – כלומר, מוסיף לפשט את הצד האחר (ובכך מקיים את מלאכת "סותר על מנת לבנות"^ל, וד"ל) – הוא שיש כאן שתי אפשרויות. במי תלוי מה שבסוף יקרה? בי, אם אני זוכה או לא זוכה (אם אני מזכך את עצמי או לא^א). היות שהביטוי מתחיל "בעתה", הוא מתחיל מ"לא זכו". הסדר לפיו הוא שקודם יש זמן של "בעתה", ש"לא זכו", אבל בסוף בע"ה נזכה, הרי "סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין"^{בב} – אחרי הרבה זמן של "בעתה" סוף כל סוף יש "אחישנה" ומיד בא משיח.

דרוש: "אחישנה" בזכות "בעתה"

נאמר מה שנראה לנו מתאים להיות כאן הדרוש: על ידי "בעתה" זוכים ל"אחישנה". לא רק שכאשר מגיע הזמן הקץ בא במהירות, ובינתיים סובלים את צרות הגלות ומחכים, אלא שיש איזו עבודת "בעתה" שמכשירה את השטח ל"אחישנה", ובלעדיה אי אפשר להגיע אליו. כשעושים פרצוף מכל הגימטריאות של 851, **"בעתה אחישנה"** מתאים לנצח והוד^ג (הבטחת

יותר נראה שזהו רמז. הרמז קצת יותר רחוק מהפשט מאשר הדרוש.

הרי, כפי שהוסבר, הפשט הוא שמדובר בפסוק בתופעה אחת בלבד, לא ב'חילוק' של שתי תופעות שונות והפוכות. הרמז רומז לתוספת דבר אחר שלא נראה על פני שטח הפשט – מדבר כאן ורומז לשם, סוד "די לחכימא ברמיזא"^{מב}, כמבואר בדא"ח^{מג}. לעומת זאת, הדרוש מגלה פנים חדשות, מעמיק בפשט, על מנת למשוך את הלב, מתוך הפשט, למי שאמר והיה העולם^{מד}, גילוי ההעלם שבפשט.

באמת, הכי קרוב לפשט הוא הסוד, כידוע שעיקר הארת האצילות היא בפשט^{מה} (שלכן עולם האצילות, סוד, נקרא "אדם דעשיה"^{מו}, פשט). נמצא שהיחס בין הפשט לרמז הוא בסוד "אף עשיתיו"^{מז} – "אף" מחלק בין "יצרתיו", רמז ביצירה, ל"עשיתיו", פשט בעשיה, אך ככל

הרמז רומז

לתוספת דבר אחר שלא נראה על פני שטח הפשט – מדבר כאן ורומז לשם, סוד "די לחכימא ברמיזא"

"אף" מחלק

בין "יצרתיו", רמז ביצירה, ל"עשיתיו", פשט בעשיה, אך ככל שעולים הלאה, מרמז לדרוש ומדרוש לסוד מתקרבים יותר ויותר לפנימיות הפשט

מב ע"פ מדרש משלי כב, טו; זהר ח"א כו, ב. ובכ"מ. מג ראה מאמר שני המאורות פ"ד.

מד עפ"י מאחז"ל על דברי אגדה (שהם דרשו) "רצונך שתכיר מי שאמר והיה העולם? למוד הגדה, שמתוך כך אתה מכיר את הקב"ה ומדבק בדרכיו" (ספרי עקב יג).

מה ראה רמתיים צופים על תדב"א פ"א אות א ("כי הפשט הוא עיקר הסוד") וראה סוד ה' ליראיו ש"ב פ"ה, על גילוי האצילות בעשיה דוקא.

מו תו"א ג, א. ובכ"מ.

מז ישעיה מג, ז.

מח דברים כט, כח.

מט ראה זהר ח"ג רצ, ב; זהר ח"א קכג, א.

נ שבת לא, ב. ובכ"מ.

נא בענין זכיה לשון זכור ועבודה עצמית, ראה שערי אורה ד"ה "יביאו לבוש מלכות" פצ"ד. וכן מבואר בשיחות ומכתבי הרבי בריבוי מקומות: ראה לקו"ש ח"כ בראשית שיחה ב אות ח (לגבי "זכה וודה, לא זכה נעשה ירוד"); שיחת ש"פ וירא תשמ"ג ("זכו וארו על ענני שמאי וכו"); מכתב הרבי מכ"י ניסן תשנ"א ("זכו שכינה ביניהם"). ועוד.

נב הלכות תשובה פ"ז ה"ה.

נג ראה לעיל הערה שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת..

אם נפרש ככה

גם נעשה שלום
בין שתי שיטות –
שיטת ה"קמעא"
קמעא ("מעט
מעט אגרשנו
מפניך") ושיטת
"משיח נאו"
(שיטת משיח
עצמו, האומר
שיבוא "היום!")

מעט אגרשנו מפניך" (סג)
ושיטת "משיח נאו" (שיטת
משיח עצמו, האומר שיבוא
"היום!" (סה) סו). לכאורה, יש פער
גדול ביניהן, אבל לפי הפירוש
שאמרנו עכשיו "בעתה", "קמעא
קמעא", הוא תנאי מוקדם לזכות
ל"אחישנה", "תכף ומיד ממש".
ההמתנה ל"בעתה" בונה את
הכלים בנפש, את היכולת לקבל
את הכח והאנרגיה מלמעלה
ל"אחישנה" – לקבל את
הנחישות, לקבל את ההכרעה,

לקבל את הנצחון עד הסוף.

אחרי שני הרמזים החשובים הללו, "זה הדבר
אשר צוה הוי'" (בתורה) ו"בעתה אחישנה"
(בנביאים), הרמז השלישי בחשיבותו הוא הביטוי
"שמש ומגן הוי' אלהים" (בכתובים). זהו

הגאולה של "בטחות חכמה" (נד) –
להתקדמות של "הולך בתם
ילך בטח" (נה). הסברנו השנה (נ)
שהתכונה של ההוד היא השלמה
והתכונה של הנצח היא נחישות,
כאשר הנחישות מובילה להכרעה
ונצחון (נ). הווארט של "בעתה
אחישנה" הוא שמתוך השלמה
(המתנה ל"בעתה") באים
לנחישות (בתוקף של "אחישנה").
כאן ה"בעתה" הוא משהו חיובי,
שחייבים אותו, בשביל להגיע
ל"אחישנה".

אם הזכרנו בפשט את דימוי ההריון והלידה,
ברור כי יש טוב-טעם לכתחילה בהמתנה
תשעה ירחי לידה, בה מתפתח הולד ברחם
אמו (וחלילה לקצר אותם וללדת פג) – בצער
העבור גופא יש שמחה (בגימטריא סוד העבור)
של "אם הבנים שמחה" (נד) (ודרוש זה שייך
בפרט לעולם הבריאה, העולם בו מקננת אמא
עילאה (נ), יושבת על האבניים ללדת – לברוא,
להוציא לבר – את התינוק השלם, המתוקן
והמבורר, שבתחלה הוא קטן-צעיר (סא) ואחר כך
מתפתח במהירות "הקטן יהיה לאלף והצעיר
לגוי עצום").

אם נפרש ככה גם נעשה שלום בין שתי
שיטות – שיטת ה"קמעא קמעא" (סב) ("מעט

סג שמות כג, ל. "מעט מעט אגרשנו מפניך" הוא "פן
תהיה הארץ שממה ורבה עליך חית השדה" (שם פסוק
כט) – חית חיצונית, התלהבות, מתוך מודעות עצמית
(של "כחי ועצם ידי"). "מעט מעט" עולה רחל – סוד תיקון
פרצוף רחל, בנין הטבע היהודי (אידישע נאטור), סוד
המודעות הטבעית (חנה אריאל לך לך עמ' סז [מהדורת
תשע"ט], וש"נ. ובכ"מ), וד"ל.

סד עוד על שתי השיטות ראה גם מלכות ישראל ח"א ש"ב
מאמר "בידי מי מפתח הגאולה?" ובכ"מ.

סה סנהדרין צח, א. "משיח נאו" (אותיות חשמונאי, גבור
צדיק, כנודע) ועוד "היום" עולה רחל רחל (ב"פ "מעט
מעט", שעם "מעט מעט" עולה כל וצירופי מעט).

סו וכמה רמזים: "מעט מעט" – "היום" עולה 299, 13
פעמים 23, אהבה פעמים חיה (הר"ת עולים 85, פה, הס"ת
עולים 58, חן – סה"כ 11 פעמים 13 – והשאר עולה יוסף,
בן רחל, 12 פעמים 13; חלוקה המתאימה לרמז דלעיל
הערה כא שהנקודה האמצעית של חיה היא זה), ובצירוף
"בעתה" [מעט מעט] אחישנה [היום] עולה 50 פעמים
חיה. "קמעא קמעא" – "היום" עולה ג"פ (ממוצע) 161 (שם
קסא, "איני יודע" מתי משיח בא...), 21 פעמים 23, אהיה
פעמים חיה. שתי כפולות חיה ברמזים אלו, 21 ו-13, הם שני
מספרי אהבה רצופים. יחד, 34 פעמים 23, עולה 782, ב"פ
(ממוצע) 391 (ישועה יהושע), וד"ל. "מעט מעט" – "קמעא
קמעא" – "היום" – "משיח נאו" עולה 714, ז"פ אמונה, סוד
"המאמין לא יחיש" דלקמן.

סז תהלים פד, יב.

נד איוב לח, לו.

נה משלי י, ט. וראה גם הנפש פי"ב. ובכ"מ.

נו סעודת משיח (נדפס בגליון אמר) השתא.

נד עוד על הכרעה ראה בשיעור כ"ה סיון (נדפס בגליון
בלק) השתא.

נח תהלים קיג, ט.

נט תקו"ז (כג, א).

ס ולפי זה יתפרש "אני הוי' בעתה אחישנה" במובן של
הויה בריאה (ראה תניא שער היחוד והאמונה פ"ד), ודוק.

סא קטן-צעיר ר"ת קץ, משולש חוה, הנשלמים ל'חיה
ברבוע (כ"ל הערה כא).

סב ירושלמי ברכות פ"א ה"א.

ה"שמש" הוא

"אחישנה",
אבל בינתיים
הוא מוסתר
לטובתנו על ידי
ה"מגן". מי מגן
על ה"אחישנה"?
זהו התפקיד
של ה"בעתה"
- ה"בעתה",
"קמעא קמעא",
היא עצמה ההגנה
של הנחישות,
של ה"אחישנה",
לכן צריכים את
שניהם יחד

כעת אומרים

שיש כאן שילוב
- חייבים אצלנו
השלמה של
ה"בעתה",
תמימות של
"הולך בתם", כדי
שיתאפשר להגיע
ל"אחישנה",
הגאולה בפועל,
על ידי הקב"ה

שילוב - חייבים אצלנו השלמה של ה"בעתה",
תמימות של "הולך בתם", כדי שיתאפשר להגיע
ל"אחישנה", הגאולה בפועל, על ידי הקב"ה.
ההדגשה הזו, על שיתוף הפעולה של ה'
ושלנו - היינו יחוד קוב"ה ושכינתיה, החתן
והכלה - מוסיפה דימוי עיקרי נוסף^{טא} של
תהליך "בעתה אחישנה" לכתחילה: "בעתה",
עוד לפני "עת לדתה", היינו "עת דודים"^{טב} -
עת ההתעוררות של האשה (שבמילוי, אלף
שין הא, עולה "בעתה"). החתן העליון ממתיך
להתעוררות הכלה - בסוד "מי השלח ההלכים
לאט"^{טג}, בהתאמה לקצב שלה^{טד} - ורק כאשר
היא מוכנה^{טו} ("בעתה") הוא מחיש אותה
("אחישנה") להעלות מ"נ בתשוקה ואהבה עזה
עד מאד^{טז} (וזהו עומק ההבטחה "סוף ישראל
לעשות תשובה בסוף גלותן" - דווקא בסוף,
"בעתה", יש התעוררות לתשובה, העלאת מ"נ
בעז, על ידי האתערותא דלעילא של הבטחת
התורה^{טז}).

סוד: "בעתה אחישנה" בירומנית

מהו הסוד? עולם אצילות. אחד ממאפייני
האצילות הוא היותו למעלה מהזמן - בסוד
אי אפשר לחלק לזמנים. דוגמה לכך היא סוד
החשמל בקבלה, כפי שמוסבר אצלנו בכמה

טא וראה באריכות בעתה אחישנה פ"ז.

טב יחזקאל טז, ח.

טג ישעיה ח, ו.

טד ראה באריכות שכינה ביניהם פ"ז.

טו עה עולה למקומה בדיווג, "איהי בהוד", סוד "בעתה" כנ"ל.
טז עו אהבה עזה זו היא אהבת "בכל מאדך" (דברים ו, ה),
תכלית אהבת ה', המתגלה דווקא ב"כחות המאדיים"
המופיעים בגמר היחוד (ראה חנה אריאל ואתחנן ד"ה
"ואהבת" פ"ד ואילך ומאמר שני המאורות ח"ב ס"ד) -
בגלות אפשר לזכות לאהבת "בכל לבבך ובכל נפשך"
(ולחשפך בה), אבל הגאולה תבוא רק מתוך אהבת
"בכל מאדך", ולשם כך יש לחכות - "השבעתי אתכם...
אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ" (שה"ש
ב, ג; וראה גם ח, ד), להמתין ל"בעתה" ורק אז לעבור
ל"אחישנה".

עז ראה גם ד"ה "החדש הזה" תשל"ה וביאורו בארוכה
בשיעור ח' ניסן תשפ"ה (נדפס בתשורת הענדל מאיעסקי
תשפ"ה ובגליון צופסח תשפ"ה במאמר "תשובת ניסן").

ביטוי יסודי בחסידות^{סח},
שההסבר שלו הוא ששם
אלקים הוא המגן על
שם הוי', הסתר וצמצום
לטובתנו, שלא נסתנוור.
איך הוא מתחבר ל"בעתה
אחישנה"? "איהו בנצח
ואיהי בהוד"^{סט}, ה"שמש"
(יעקב^ט, התפארת) שייכת
ל"אחישנה" וה"מגן"
(המלכות) שייך ל"בעתה"
- גילוי ה"שמש" הוא
"אחישנה", אבל בינתיים
הוא מוסתר לטובתנו
על ידי ה"מגן". מי מגן
על ה"אחישנה"? זהו
התפקיד של ה"בעתה"
- ה"בעתה", "קמעא
קמעא", היא עצמה
ההגנה של הנחישות, של
ה"אחישנה", לכן צריכים
את שניהם יחד.

שוב, נראה שהפירוש
הזה הוא בדרגת עולם
הבריאה, עולם הדרוש,
והוא הרבה יותר קרוב
לפשט מאשר הרמז של
"זכו וכו'". הפשט הוא
שהכל תלוי בה', וכאשר
יגיע הזמן, "בעתה", הוא
אומר "אחישנה", הוא יזרו
את הכל. לפי הרמז הכל
תלוי בנו, בזכות שלנו.
כעת אומרים שיש כאן

סח תניא שער היחוד והאמונה פ"ד. ובכ"מ.

סט ע"פ תקו"ד תקון יג (כח, בכ"ט, א). וראה ע"ח של"ו פ"ח.
ובכ"מ.

ע יל"ש בראשית רמז קיח. ראה גם קהלת יעקב ערך
"שמש".

מרגוע לנפשו". גם כשקורים דברים שהופכים עולמות הוא מאמין ולכן הוא נשאר רגוע, מיושב, עם ישוב־הדעת אמתי של בר־דעת. מי שאינו מיושב נופל לקטנות ולכעס, עד ל"בא לכלל כעס בא לכלל טעות"^{פג} – שנאמר אפילו במשה רבינו (הדעת של כללות ישראל^{פד}) – מצב שאין סיכוי שבו יבוא משיח. לפי זה, מה המשמעות של "בעתה אחישנה"? הרוגע של "המאמין לא יחיש" הוא גופא ביאת המשיח – לכך מחכה המשיח. כאשר המשיח אומר "היום" (כנ"ל), הוא בעצם אומר לרבי יהושע בן לוי 'תרגע, ואז אבוא היום' (והיינו עומק "היום אם בקלו] המרגיע של המשיח) [תשמעו"^{פה}). אם רואים יהודים מאמינים, עד כדי כך שבמערבולת המים רבים ששוטפים את המציאות הם נשארים ברוגע מושלם, מתוך אמונה תמימה ושלמה – "המאמין לא יחיש" – זה גופא ביאת המשיח, ה"אחישנה" ("אחישנה" – בה אותיות **חיש** של **משיח** – עולה **משיח** הוה, משיח נאו", ברגע ההוה^{פז}). ככה נפרש בעולם האצילות את "בעתה אחישנה" (כאשר ה"אחישנה" היינו הלב של "בעתה" – **עתה** – עכשיו ממש, "היום!").

סיכום

אם כן, פרשנו את "**בעתה אחישנה**" – **חיה פעמים יחידה, "זה הדבר אשר צוה הוי"** – בכל

פג ספרי מטות פ"ה. וראה גם רשימת י"ב אב תשפ"ה (נדפסה בגליון מטו"מ תשפ"ו).
פד תניא פמ"ב.

פה תהלים צה, ז (וראה בסנהדרין שם). ראה גם **לב לדעת** מאמר "אמונה ובטחון" פ"ז (ש"בקל"י היינו קולו של המשיח).
פו וכנ"ל הערה **שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת**. ש"הוה" היינו לידה, סוד "אני היום ילדתיך" (תהלים ב, ז) שנאמר במשיח, ורמזו באמירתו "היום" (ראה **לב לדעת** עמ' עט).

מקומות^{עח}: חשמל היינו העלם וגילוי, חש־מל. בעולם האצילות ההעלם והגילוי הם יחד, אבל ברגע שיורדים לעולם הבריאה יש חלוקה לזמנים – "עתים חשות, עתים ממללות"^{עט}. באצילות שני ההפכים יכולים להיות יחד, תרתי דסתרי – לא רק שזה לא מפריע, אלו זהו המאפיין האמתי של האצילות, עולם האחדות האלקית, שגדרו נשיאת הפכים. רק בירידה לבריאה יש זמן שתפקידו לחלק בין ההפכים. זהו יסוד גדול בפנימיות התורה, שכאן נאמר ביחס לביטוי "בעתה אחישנה" – בעולם הבריאה יש עדיין חלוקת זמן, ואמרנו שההשלמה של "בעתה" היא תנאי מוקדם כדי לזכות ל"אחישנה", אבל באצילות אין זמן ואז צריך לומר שה"בעתה" היא־היא ה"אחישנה", שה"קמעא קמעא" הוא־הוא ה"משיח נאו", "היום" ("היינט") ברגע הזה ממש.

מה הכוונה? אני לא חייב להבין את עולם האצילות... אבל אם אמרנו משפט כזה ראוי לתת לו איזה געשמאק, איזה טעם – לאו דווקא טעם של שכל אלא טעם של תענוג^{פז}:

יש פסוק שאומר "המאמין לא יחיש"^{פא}. תמיד התלבטנו ביחס לפסוק הזה, שאומר שמי שמאמין לא מזרז את התהליך כי הוא מאמין בה' – לכאורה הוא סותר את כל הדחף של "משיח נאו". ודאי דברנו על הענין בעבר^{פב}, אבל איך נסביר כאן לענינו? המאמין הוא רגוע, כמו שכתוב בהקדמה של התניא – "כי בהן ימצא

עח **שיעורים בסוד ה'** ח"ב תפלה קודם הלמוד פ"ב עמ' קטז. וראה גם ח"א כללי השערים פ"ג (עמ' שמז ואילך).
עט חגיגה יג, ב.

פ וראה לעיל הערה **שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת**.
פא ישעיה כח, טז.
פב ראה גם לב לדעת מאמר "אמונה ובטחון" פ"ב ופ"ד ובשיעורים עליהם; שיעור א' אייר תשע"ח. ובכ"מ.

כל העולמות:

בכלל, "זכו" היינו דעת־עליון (התופסת שלמעלה היש האמתית ולמטה אין, שהרי "כולא קמיה כלא חשיב" ¹³) ו"לא זכו" היינו דעת־תחתון (התופסת שלמטה מציאות היש הנברא ולמעלה האין האלוקי הבלתי־מושג) ¹⁴. במובן הזה, המעבר מ"זכו" ל"לא זכו" הוא ירידה ממה שלמעלה מהזמן, "אחישנה" ללא גדרי זמן, למה שתחת הזמן, "בעתה" בגדרי הזמן. זהו המעבר מעולם

צא ישעיה מה, ז.

צג ישעיה מג, ז.

צו ע"פ זהר ח"א

צז. סידור עם דא"ח ד"ה "מזמור לתודה" (מד. א.) ובכ"מ.

סוד (אצילות): ביאת המשיח היא הרוגע של
 "המאמין לא יחיש" (בעתה-אחישנה בו זמנית)
 דרוש (בריאה): מכח ההשלמה של "בעתה"
 זוכים לנחישות ולנצחון של "אחישנה"
 רמז (יצירה): "זכו 'אחישנה', לא זכו 'בעתה'"
 פשט (עשיה): בבא העת (אחרי המתנת
 הגלות) תהליך הגאולה ירוץ
 שנזכה שהכל יתקיים כפשוטו תכף ומיד
 ממש!

והנה, את פירוש "זכו 'אחישנה', לא זכו
 'בעתה'" שבדברי חז"ל, ששייכו לעיל לרמז
 בעולם היצירה, יש לתפוס במבט כולל יותר
 ולהבין שהרמז של חז"ל הוא בעצם 'קוד'¹⁹
 (ההגדרה האמתית של רמז²⁰) שכולל את סוד²¹

פז קוד בלעז הוא משער **קד**, אלו שייכים **יִקְדָּשׁ** (סוד **קדש** בכל מקום, "...מלכי **בַּקְדֵּשׁ** קדמו שרים..."), **קדה** (בשם בשמן המשחה, סוד "פנימיות אבא פנימיות עתיק"), **קדקד** (העולה **יצחק**, "כי אתה אבינו" לעתיד לבוא, והוא סוד תפילין של ראש), **דוק** (שער **קד** הוא אחורי דעת דאתב"ש, כאשר הפנים היינו **דק**, לשון דקדוק, השייך לפנימיות הרמז של התורה - מי ששלם בדקדוק יודע לכתוב קודים ולפתח אותם).

פח כל גימטריא היא קודירמז - אמרתי **נחש** ורמזתי **למשוח**. בדימויים מעולם הפיזיקה, הגימטריא היא חלקיק כח (ספין שלם) שהופך ממביר את ההנחש למשוח, בעוד הפשט הוא חלקיק חומר (חצי ספין), כאשר גם ההסבר על פי פשט ודאי מחדש משוח (וכפי שרואים בכל פירוש רש"י בדרך "פשוטו של מקרא"), ודוק.

פסט הלשון נופל על לשון קוד־סוד (חילוף ק ו ס, המתחלפות באכב״, גיל אברהם בלידת יצחק וגיל יצחק בלידת יעקב ועשו) השני הקשר בין עולם היצירה הרמז ועולם האצילות הסוד (ייתכן בחינות ״אחישה״, כדלקמן בסמוך). **קוד** היינו 110 שנות יוסף (יוהושע שבב מזרעו), שכל דבריו היו בקודים (אותם לא הבינו אחיו ולא נרמזו) ו **סוד** היינו 70 שנות דוד (יסוד ומלכות, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד). העולים יחד 180 שנות יצחק (הכולל את שניהם), וידול״ל: **יעקב יוסף יוד** עולים **שמל**, משולש **זך** (סוד ״זכו״), כאשר סופי התבונה הם **דפק** (שם **קפר**) והשאר עולה **יפקד** (סוד ״פקד יפקד״)! בדרך מליצה, על פי מדת ״גרעין ומוסיפין ודורשין״ (יומא מה, א ובכ״ד) – ״אשר יחדו **נמתין סוד**״ (תהלים נה, טו) אותיות **נמתין קוד** – נמתין לשון מיתוס, כאשר יש גם מיתוס דקדושה שהוא קוד־רמז להקדושה ודל״ל

את כל המהלך הזה על "בעתה אחישנה" אפשר להשליך על סוגית גיל העולם

עסקנו באריכות במקומות
נוספים^{קד} לפי המבנה של ארבעת
העולמות, במבנה של אחישנה-
בעתה-אחישנה-בעתה:

ב"אחישנה" של עולם
האצילות אין בכלל גיל לעולם,

הכל מעל הזמן; ב"בעתה" של עולם הבריאה
הבריאה כולה מתחדשת יש מאין בכל רגע
(וממילא יש לעולם גיל היוליקה בלבד);
ב"אחישנה" של עולם היצירה העולם נברא
בששה ימים וקיים "ששת אלפים שנה"^{קה} כפשוטו
(כפי שמקפיד תמיד להסביר הרבי מליובאוויטש,
מתאים לשיטת "משיח נאו" שלו); ב"בעתה"
של עולם העשיה, "אף עשיתיו" (לשון חרון אף,
וגם רומז לאפל-חשך יכסה ארץ^{קז}) העולם קיים
מליארדי שנים (כפי שטוענים המדענים^{קח}, וגם
הרב קוק נתן 'מקום' להסברה שלהם^{קט}, מתאים
לשיטת "קמעא קמעא" שלו).

זו תובנה מאירת עינים, שיש להעמיק בה
הרבה – ולהשליך אותה על דוגמאות נוספות
של מאמרי חז"ל של "זכו... לא זכו"^{קי} (ולחשוף
בכולם גם מדרגת "לא זכו" שלמעלה מ"זכו",
"בורא חשך" שלמעלה מ"יוצר אור") – תן
לחכם ויחכם עוד!

של גילה, "גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך
יבוא לך צדיק ונושע הוא עני ורכב על חמור ועל עיר בן
אתנות", גילית ביאת המשיח, על חמור) – גיל עולה זכו, וד"ל.
קד ראה נעשה אדם שער ראשון פ"א (עמ' 61 ואילך) וש"נ.
קה גיל היולי, בעולם הבריאה, הוא שרש "גם אני"
(בראשית כז, לד) של עשו (דהיינו שרש ה"בעתה" של
עולם העשיה ב"בעתה" של עולם הבריאה), וד"ל.

קו סנהדרין צז, א; ע"ז ט, א.

קז עפ"י ישעיה ט, ב.

קח טענת הבל של "לא זכו", אך העולם כולו עומד על
שבעה הבלים, וד"ל.

קט לנבוכי הדור פ"ה ועוד.

קי ר"ה טז, ב (בינוניים תלויין ועומדין מראש השנה ועד
יום הכפורים זכו נכתבין לחיים לא זכו נכתבין למיתה);
סוטה יז, א ("איש ואשה זכו שכינה ביניהם לא זכו אש
אוכלתן"); סנהדרין צח, א ("זכו וארו עם ענני שמיא, לא זכו
עני ורכב על חמור"). וכן יש לדייק בעוד עשרות מאמרי
"זכה... לא זכה..." בש"ס, ואכמ"ל.

האצילות שלמעלה מהזמן (עולם
בו זמן פירושו רק יחוד נצחי של
מה רבן) לעולם הבריאה שתחת
הזמן (כאשר "בראשית ברא"
– הפותח את התורה שקבלנו
מ"משה זכה לבניה"^{צח}, תורת

הבריאה^{צט} המדברת במה שתחת הזמן – היינו
בריאית הזמן^{קב}). באופן יחסי, גם עולם היצירה
הוא מעל הזמן של עולם העשיה^{קא}, כמעשה
המפורסם של הבעל שם טוב, שלימד ש"ע
15 שנה בעולם העשיה נתפסים ברגע אחד בעולם
היצירה^{קב}.

ולעניינו, כאשר מאיר אור האצילות "בעתה
אחישנה" הם בוזמנית ממש, כפירוש האצילות-
הסוד (וממילא "זכו אחישנה"), ואם לאו עלינו
לחכות לתהליך של "בעתה אחישנה" המתואר
בעולם הדרוש, עולם הבריאה, שמתחת לזמן
(היינו "לא זכו 'בעתה'"). ושוב, במצב של "זכו"
זוכים להבחין בין "זכו" ל"לא זכו" (וממילא
מגיעים בסוף ל"זכו" על גבי ה"לא זכו"), לפי
הרמז של עולם היצירה, ואם "לא זכו" נשארים
בעולם העשיה ומחכים הרבה זמן עד בא הקץ
(כאשר ה"בעתה" של עשיה, בו סובלים ומחכים
למשיח המתמהמה, ארוך הרבה יותר מה"בעתה"
של עולם הבריאה, שאינו אלא הכשרה – שלא
אמורה לקחת יותר מדי זמן – ל"אחישנה").

גיל העולם

את כל המהלך הזה על "בעתה אחישנה"
אפשר להשליך על סוגית גיל העולם^{קג}, בה

צח ראה ר"ה כא, ב; זהר ח"ב קטו, א (ובניצוצי זהר שם).

צט פ"ח שער קריאת ס"ת פ"ה.

ק ראה אמונות ודעות מ"ב פ"א; מו"נ ח"ב פ"ג; שם ריש
פ"ל. ראה אור תורה (קה"ת) אות שצא.

קא עולם היצירה הוא עולם הכלל (המינים) ועולם היצירה
הוא עולם הפרט (האישים) – ראה סוד ה' ליראיו ש"ב
(עמ' קנ) – כאשר הפרטים בטלים לגבי הכללים (כשיטת
הרמב"ם לגבי השגחה כללית ופרטית, ודוק).

קב דרך מצותיך מצות האמנת אלקות (נט, א).

קג השער של גיל – גל (שהוא גם השער של גולה וגאולה,
וראה באריכות מודעות טבעית מאמר "מגולה לגאולה", וגם

צמק ומלא רגש 52 =

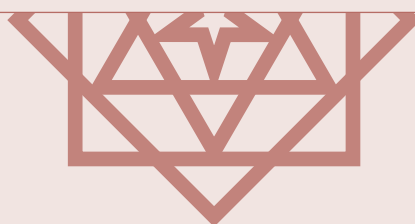
5

9

13

17

21

שיעור

התבוננות בדברי האריז"ל על הגאולה ובית המקדש

שחוק, רחמים, שפלות

קיצור מהלך השיעור

רשימה ארוכה מ־ה' מנחם־אב אשתקד מוקדשת כולה להתבוננות בדברי **בעל ההילולא, רבינו האריז"ל**, אודות הגאולה ובית המקדש השלישי. ממאמר חז"ל "אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, שנאמר 'אז ימלא שחוק פיניו'" הוא לומד **שעיקר הגאולה וביהמ"ק השלישי הוא השחוק והשמחה**, תוך שהוא מבאר את סוד השחוק במושגי הקבלה העמוקים. בהמשך מוסבר סוד הנפילה של הגלות לפי שתי שמועות של האריז"ל, כשתכלית הכל היא התקומה הצומחת מתוך אותה נפילה – **תקומת עם ישראל בגאולה מתוך שפלות** דוקא. לימוד עמוק יסודי המתאים כהכנה להילולת האריז"ל ולכללות ימי האבלות על החורבן והציפיה לגאולה.

בית המקדש בקשר למאמר חז"ל¹ שבזמן חרבן בית המקדש אסור לאדם למלא שחוק פיו, שנאמר "אָז [בזמן הגאולה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, כשיבנה בית המקדש השלישי והנצחי] יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ דָּנָה"². שמו הפרטי של האריז"ל הוא **יצחק**, בגימטריא **אז** פעמים **הוי'**, כנודע (סוד **אז** היינו **א מעל ז** – אמא עילאה מעל **ז** "ת דזו"נ). לעתיד לבוא (סוד אמא עילאה) נאמר ליצחק

שרש נשמת יצחק אבינו בשרה אמנו

לכבוד רבינו האריז"ל שהיום – ה' מנחם־אב (יום **החמישי** בחדש **החמישי**, כולו אומר **משיח** אותיות **ישמח**^א ב"אור המאיר לעצמו" ו**ישמח** ב"אור המאיר לזולתו"^ב) – הוא יום ההילולא שלו:

בעץ חיים (ספרו העיקרי של האר"י) מוזכר^ג

ה' מנחם־אב תשפ"ה – רשימת הרב.

א בריבוי מקומות בשל"ה הקדוש.

ב מושגים שנתבארו (בעיקר) בכתבי אדה"א ור' הלל מפאריטש. ראה פלה"ר וירא נח, ג ועוד. וראה המשך תער"ב ד"ה "נשא את ראש" תרד"ע; **שיעורים בסוד ה' ליראיו** ח"ג פ"ו.

ג שכ"א פ"ב (ושם מקור רוב המובא בפנים בשם האר"י בסתם).

ד ברכות לא, א.

ה תהלים קכו, ב.

ו קהלת יעקב ערך 'אז' אות א.

ז ראה זהר ח"ב כז, ב (בתוספתא); ע"ח שט"ו פ"ה. ובכ"מ.

בעקדת יצחק

נאמר פעמיים
"וילכו שניהם
יחדו", כמבואר
בספרי שדוקא
בעבודת השי"ת
תתכן מציאות של
אהבה ויראה יחד,
סוד עקדת יצחק

נמצא רמוז (על)

ידי האלהי רבינו
יצחק (שעיקר
סוד בית המקדש
העתידי הוא ענין
השחוק – שהפה
ימלא שחוק,
שמחה ותענוג,
וגם הלשון תמלא
רנה, בחינת
"יצחק ירנן")

דוקא^ח "כי אתה אבינו" כפי
אברהם לא ידענו וישאל
לא יפידנו^ט.

מלשון המלאך
לאברהם "והנה בן לשון
אשתך" (ולא לאברהם)
לומדים ששרש נשמת
יצחק הוא בעצם נשמת
שרה אמו, שגדולה
בנביאות מאברהם בעלה^א,
ועליה נאמר^ב "אשת חיל
עטרת בעלה"^ג, סוד
עלית הנוקבא לעתיד
לבוא^ד, בבנין בית המקדש
השלישי והנצחי, כמבואר
באר"י (שרה עולה עד
לעתיד לבוא), אמא
עילאה, סוד "אהיה אשר
אהיה"^{טו} שביחד עם בית
המקדש עולה שבת-שבת
– ו"מיד נגאלים"^{טז}.
והנה, "כי אתה אבינו",
דקאי על יצחק, עולה
שרה!

ועוד, בעקדת יצחק

נאמר פעמיים "וילכו

שניהם יחדו"^י, בגימטריא שרה, סוד "ויחד [לשון
חדוה של 'אם הפנים שמה"ח] לבבנו לאהבה

ח שבת פט, ב. וראה עוד בארוכה במעין גנים ח"ב עמ'
כז ואילך.

ט ישעיה סג, טז.

י בראשית יח, י.

יא ראה תפארת יהונתן על בראשית ב, כא.

יב במדבר רבה יח, כא. ובכ"מ.

יג משלי יב, ד.

יד ראה תו"א ויגש מד, ד ואילך; דרושי חתונה בסדור עם
דא"ח ד"ה "להבין שרשי הדברים" (בעיקר בעמ' קלב, ב).

טו שמות ג, יד. ראה זהר ח"ג קח, ב.

טז שבת קיח, ב.

יז בראשית כב, ו; שם פסוק ח.

יח תהלים קיג, ט.

[אברהם] וליראה [יצחק] את שמך"^ט, בעת
ובעונה אחת ממש, כמבואר בספרי^י שדוקא
בעבודת השי"ת תתכן מציאות של אהבה ויראה
יחד, סוד עקדת יצחק^{כא} (הנקראת על שם יצחק
דוקא – הגם שעיקר הנסיון היה לאברהם –
משום שיחודם-אחדותם של אברהם, אהבה,
ויצחק, יראה, הוא על ידי שיצחק 'מסתלק'
בכלות הנפש ממש, ועולה לשרש, שרה אמנו,
וד"ל).

"בית ישחק"

נמצא רמוז (על ידי האלהי רבינו יצחק)
שעיקר סוד בית המקדש העתידי הוא ענין
השחוק. יצחק נקרא גם ישחק^{כב} – שהפה
("מלכות פה"^{כג}, עלמא דאתגליא^{כד}) ימלא שחוק,
שמחה ותענוג, וגם הלשון תמלא רנה, בחינת
"יצחק ירנן"^{כה} ("עבדו את הוי' בשמחה באו
לפניו ברגנה"^{כו} – "לפניו" היינו בבית המקדש,
שהוא "לפני הוי'"^{כז}). לכן, מתאים לקרוא לבית
העתידי "בית ישחק"^{כח}.

מהות בית המקדש (שהיה ושיהיה) רמוזה
בכינויו של הקב"ה על שם יצחק אבינו – "פחד

יט נוסח ברכת "אהבת עולם".

כ ספרי ואתחנן על "ואהבת" (דברים ו, ה). ובכתר שם
טוב אות לו הובא בשם הרמב"ם.

כא ראה זהר ח"א קיט, ב; ח"ג יח, א; לקו"ת (האריז"ל)
וירא ד"ה "סוד העקידה"; לקו"ת ואתחנן ח, ב; שם דרושי
ר"ה נח, ב; מעין גנים ח"א עמ' לו ואילך.

כב בכ"מ. ראה לדוגמה ירמיה לג, כו; עמוס ז, ט.

כג הקדמת תקו"ד יז, א ("פתח אליהו").

כד ראה זהר ח"א קנב, א; קנח, א; ח"ב כט, ב.

כה נוסח תפלת מנחה של שבת.

כו תהלים ק, ב.

כז ראה לדוגמה פסחים קט, א; זבחים טז, א ועוד.

כח עמוס ז, טז. "בית ישחק" בגימטריא "פרה אדמה
תמימה" (במדבר יט, ב), שכאשר יתגלה טעמה יחיו
המתים ב"פנים שוחקות" לעד (ראה במדבר רבה יט,
ו). על "יאר הוי' פניו אליך" (במדבר ו, כה) מפרש רש"י
"יראה לך פנים שוחקות וכו'". "פנים שוחקות" בגימטריא
1000, שבע ברכות, "ביום חתונתו" זה מתן תורה 'וביום
שמחת לבו' זה בנין בית המקדש" (שה"ש ג, יא; תענית
פ"ד מ"ח). על "ויחנך" מפרש "יתן לך חן". ממוצע "פנים
שוחקות" חן הוא תענוג, חדוה ברבוע!

פחד" כפשוטו

שייך לבית
המקדש של
העולם הזה,
למצות מורא
מקדש. אך הפחד
עתיד להפוך
לצחוק. יצחק,
לשון עתיד, היינו
בית המקדש
העתיד, שכולו
אומר שחוק,
שמחה ושעשועים

יצחק"כט: "פחד" כפשוטו שייך לבית המקדש של העולם הזה, למצות מורא מקדש^ל ("ומקדשי תיךאו"^{לא}). אך הפחד עתיד להפוך לצחוק^{לב} (עיקר הוראתו של השם יצחק, "צחק עשה לי אלהים כל השמע וצחק לי"^{לג}, לי ר"ת "לפני יי-הוה"). יצחק, לשון עתיד, היינו בית המקדש העתיד, שכולו אומר שחוק, שמחה ושעשועים ("בבית קדש הקדשים פְּרוּבִים שְׁנִים מַעֲשֶׂה צַעֲצָעִים"^{לד}).

"אחר יִשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְקִשׁוּ אֶת הוֹי' אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דָּוִיד מֶלֶכָם וּפָחַדוּ אֶל הוֹי' וְאֶל טוֹבוֹ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים"^{לה}. חרבן הבית בא מפני שכפרו בשלשה דברים – בה', בדוד ובבית המקדש. הגאולה תבוא כאשר נשוב לבקשם^{לו} (מהנקודה הפנימית שבלב^{לז} – "לך אָמַר לְבִי בְּקִשׁוּ פָנַי אֶת פְּנִיָּה הוֹי' אֲבִיךָ"^{לט}). בקשת בית המקדש בפסוק זה מצוינת במלים "ופחדו אל הוֹי' ואל טובו באחרית הימים". בית המקדש מכונה "טוב הלבנון"^{לט}

כט בראשית לא, מב.

ל סהמ"צ מ"ע כא; חינוך מצוה רנד; רמב"ם הלכות בית הבחירה פ"ד ה"א.

לא ויקרא יט, ל; כו, ב.

לב ראה **לב לדעת** מאמר "פרק בעבודת ה'" באור ח (עמ' לח).

לג בראשית כא, ו.

לד דברי הימים ב ג, י.

לה הושע ג, ה.

לו מדרש שמואל ג. וראה **צו השעה – טיפול שרש עמ' כו** ואילך.

לז לקו"ת ש"ה ש"ז, ג. ובריבוי מקומות.

לח תהלים כז, ח.

לט נוסח ההושענות ליום ב דחה"ס. ע"פ דברים ג, כה (ובכ"מ).

(דעת דרדל"א המיוחדת את לב נתיבות חכמה ונון שערי בינה, חו"ב דרדל"א^מ, וד"ל). "ופחדו" מלשון "ופחד ורחב לְבָבְךָ"^{מא}, לשון התפעלות עצומה ומהירות, "בִּפְתָּע פָּתְאִים"^{מב}, "ופתאם יבוא אֶל הַיִּכְלוֹ הָאֲדוֹן..."^{מג}, היינו עצם ההפיכה מהפחד (כפשוטו) של העולם הזה לצחוק שלעתיד לבוא – השחוק נמצא בכח (בהעלם שישנו במציאות^{מד}) בתוך הפחד עצמו (בסוד "אני בינה [שחוק] לי גבורה [פחד]"^{מה}).

בכל הפסוק "אחר יִשְׁבוּ... באחרית הימים" יש **חי** מלים ו- **חסד** (עב) אותיות, יחס מושלם של 1:4, והוא עולה 3570, ג"פ "הנה ישיכל עבדי ירום ונשא וגבה מאד"^{מו}, פסוק עיקרי הנאמר על מלך המשיח^{מז}. את כל שלש הבקשות מבקש מלך המשיח בשם כל ישראל – כאשר בלב כאו"א מישאל שוכן ניצוץ של מלך המשיח^{מח} (ובכל בקשה כלולות כל הנרנח"י של מלך המשיח, כנגד חמש הלשונוות שבפסוק – ישיכל, ירום, ונשא, וגבה, מאד – כנודע^{מט}).

מ ראה קהלת יעקב ערך 'ארזי לבנון' (וש"נ).

מא ישעיה ט, ה.

מב במדבר ו, ט.

מג מלאכי ג, א. וראה בראב"ע עה"פ.

מד ראה המשך תרס"ו מאמר י עמ' פא. ובכ"מ.

מה משלי ח, יד.

מו ישעיה נב, יג. וכן עולה 3750 י"פ "ונשא" ('ציר' העלויות של המשיח, כדלקמן)!

מז ראה ע"ח ש"ג פ"ב; **חסדי דוד הנאמנים** ח"ד עמ' 110. ובכ"מ.

מח מאור עינים פרשות שמות ופינחס בשם הבעש"ט.

מט מעין גנים ח"ג עמ' קסא-קסב ובכ"ד. כל הפסוק

שחוק – בניית כתר הנוקבא

ומסביר האריז"ל ש"שחוק" (בית המקדש העתידי) בגימטריא **אור-אור** (שניאור¹), היינו מה שכתר הנוקבא, המלכות, נבנה מ-ב אורות דשני שלישי החסד שבתפארת דז"א בעלה. וביתר הסבר (במושגי הקבלה): הכתר דז"א נבנה כולו משלשה אורות – ג"פ **אור** בגימטריא **כתרא** – והם מאירים בשלשת שלישי (החסד של) התפארת שבו, כאשר השליש העליון מכוסה ונסתר ביסוד אמא ושני השלישים התחתונים גלויים. כנגד שני השלישים הגלויים עומד ראש הנוקבא (עלמא דאתגלייא), והיא מקבלת את אורותיהם לצורך הכתר שלה (נמצא שישנם חמשה אורות בשני הכתרים של זו"ג, כנגד חמש פעמים "אור" ב"יום אחד" של מעשה בראשית² – "יהי אור", "ויהי אור" ו"האור כי טוב" לכתר דז"א; "בין האור" ו"לאור יום" לכתר הנוקבא, ודוק).

כל אור הוא סוד **כד**, שלישי **חסד** (החסד דתפארת דז"א הנ"ל), וממילא כתר הנוקבא נבנה מ"**כדכד**" (בסוד "ושמתי כדכד שמשותך"³ לע"ל, סוד נשמת שמשון הגבור⁴, שעליו נאמר "קראו לשמשון וישחק לנו"⁵ היות ששרש נשמת שמשון הוא בישחק אבינו – יצחק-ישחק הוא מקור גבורת שמשון, משיח דתהו⁶). והנה, **כד**

ברבוע פרטי עולה 416, **יצחק-יצחק**, ו**כדכד** באותו חשבון עולה 832, **ארץ ישראל, אור הכתר**, כתר מלכות, סוד מקדש העתיד, וד"ל. **אור-כד** עולה **ולא** (שערים ד'קדמון' שלפני הצמצום, סוד "שיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל"⁷ דקאי בפרט על בית המקדש העתידי), משולש **אהיה** ("אנא עתיד לאולדא"⁸), בעשית-לידת "מקדש אדני- כוֹנֵן יִידִי"⁹).

המשכת מוחין (רחמים) לפרצופי זו"נ בגאולה

ועוד מפרש האר"י שבשעת הגאולה לכל אחד מפרצופי זו"נ יש עשר ספירות בשלמות, ואילו בכללות זמן החרבן לז"א יש ו"ק בלבד (חלקי ה"מורגש" וה"מוטבע" שבנפש), כלומר שחסר לו מוחין (חלק ה"מושכל" שבנפש¹⁰), ובשעת החרבן ממש הוא מצטמצם יותר בבחינת "תלת כלילן בתלת"¹¹, נה"י בלבד (חלק ה"מוטבע" שבנפש בלבד). הוא מסביר שמוחין היינו רחמים (שם הוי' ב"ה, שם הרחמים¹²), ואילו יניקה (ו"ק בלבד) וכ"ש עיבור ("תלת כלילן בתלת") הם דין (שם אלהים, מדת הדין). בזמן העיבור והיניקה הרחמים עצמם (מוחין דקטנות, שישנם גם בזמן העיבור והיניקה) הופכים לדין, ואילו בזמן הגדלות (מוחין), זמן הגאולה ובנין בית המקדש, הדין הופך לרחמים.

קודם ראינו שסוד בית המקדש העתידי הוא ענין השחוק והשמחה (פנימיות אמא), וכעת הוספנו שהוא ענין הרחמים (פנימיות התפארת, שהיא "הַבְּרִיחַ הַתִּיכֵן... מִבְּרַח מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה"¹³, ועולה עד לפנימיות עתיק, רדל"א¹⁴,

בזמן העיבור
והיניקה הרחמים
עצמם (מוחין)
דקטנות, שישנם
גם בזמן העיבור
והיניקה) הופכים
לדין, ואילו בזמן
הגדלות (מוחין),
זמן הגאולה ובנין
בית המקדש, הדין
הופך לרחמים

נו ראה מקדש מלך על זהר ח"א טו, א; עמק המלך תחלת ש"א. שער היחוד פ"א. ובכ"מ בדא"ח.

נד שעה"כ דרושי פסח א. ע"פ זהר ח"ג סה, ב.

נח שמות טו, יז.

נט ראה מאמר "מאה קשיטה" (לרמ"ע מפאנו) סימן לו.

ס ראה ע"ח שער הכללים פ"ג.

סא ראה ב"ר יב, טו.

סב שמות כו, כח.

סג ע"פ זהר ח"ג רפח, א"ב.

נ ראה לקו"ד עמ' פג; סה"ש תש"ב עמ' 129. ובכ"מ.

נא בראשית א, ב"ה.

נב ישעיה נד, יב.

נג ע"פ סוטה י, א וברש"י ד"ה "שמש".

נד שופטים טז, כה.

נה ראה בראשית רבה צח, כ ומבואר באריכות בליקוטי אמרים (לרבי צדוק הכהן מלובלין) אות טז (ובכ"מ בספריו).

וראה גם **סוד ה' ליראיו** ש"ט פ"ו.

"כוננו ידיך" קאי

על ידי הצדיקים,
בנין הבית
מלמטה (מ"עומק
תחת"), כאשר
בו־זמנית בית
המקדש העתיד
יורד משוכלל
באש מן השמים
– בשחוק ורחמים
רבים ("כוננו ידיך"
– שתי ידיו של ה',
תוך כדי מחיאת
כפים!)

מִעֲפָר דָּל"ט). נמצא שבמדת
השפלות עצמה טמונה התקומה,
ועד ל"ואולך אתכם קוממיות"^ט,
בקומה זקופה של "גדול יהיה
כבוד הבית הזה האחרון"^א
(לפי פירוש הזהר דקאי על
מקדש העתיד^ב). נמצא שבית
המקדש העתיד עומד על יסוד
השפלות של כנסת ישראל, והיינו
מה ש"כוננו ידיך" קאי על ידי
הצדיקים^ג, בנין הבית מלמטה^ד
(מ"עומק תחת"^ה), כאשר בו־
זמנית בית המקדש העתיד יורד
משוכלל באש מן השמים^ו –
בשחוק ורחמים רבים ("כוננו
ידיך" – שתי ידיו של ה', תוך

כדי מחיאת כפים!).

סט תהלים קיג, ז.

ע ויקרא כו, יג.

עא חגי ב, ט.

עב זהר ח"א כח, א.

עג כתובות ה, א.

עד הלכות בית הבחירה פ"א ה"א.

עה ספר יצירה פ"א מ"ה.

עו ראה **מלכות ישראל** ח"ג מאמר "מי יבנה את בית
המקדש השלישי" (עמ' רפה). וראה **הטבע היהודי** עמ' נב
והלאה (וש"נ לשיחות הרבי מליובאוויטש בענין, שנלקטו
בספר "שערי גאולה" עמ' קי ואילך).

ששם שוכן "חביון עז העצמות"^{סד},
בסוד "רחמים עצומים"^{סה}).

תקוה בשפלות

במקום אחר בעץ חיים^{סו}
מסביר האר"י שסוד הגלות
וחרבן בית המקדש הוא ענין
נפילת ט הספירות העליונות של
הנוקבא (אותן היא מקבלת בתור
תוספת מ־ט הספירות שמעליה)
אל החיצונים, כאשר באצילות
נשאר אצלה רק נקודת המלכות
שבמלכות, עצם נקודת השפלות
שלה (שבגלות מתבטאת
כשפלות ישראל בין העמים).
אך דוקא מנקודה זו של שפלות

בתכלית היא עתידה לקום, בסוד "נפלה לא
תוסיף קום פתולת ישפאל"^{סז} (בהיותה בתכלית
השפלות היא מרגישה שהקימה שלה היא אך ורק
מה שהשי"ת ברוב רחמיו מקים אותה^{סח}, "מקימי

סד שער מאמרי רשב"י פירוש ספרא דצניעותא פ"א, ע"פ
חבקות ג, ד. וראה גם מאו"א מערכת אלף אות סד.

סה ראה גם **מלכות ישראל** ח"ג מאמר "גדולה נקמה"
הערה יח.

סו ע"ח שמ"ח פ"ג.

סז עמוס ה, ב.

סח זהר ח"ג, א"ב.

לגעת בנפש עם הזמן

הצטרפו למפגש השבועי

עם נגיעות של חינוך, זוגיות, העמקה
לפי תורת הבעל שם טוב

20:30

זום

ימי שלישי

הצטרפות ללא עלות לזמן מוגבל! ➔

בראשות
הרב נחמבורג

**מִצְוַת
הַנֶּפֶשׁ**

התורה והחיים

לפרטים
02-5662323

לגלות את הפנים של התורה

קיצור מהלך השיעור

חומש **דברים** הוא **שרש התורה שבעל פה**. רק בגבול ארץ ישראל, אחרי **סיום המסעות** במדבר – שמטרתם **להכרית את הקליפות** – יכול משה **לגלות את התורה שבעל פה** לכל עם ישראל. בכך הוא מורה דרך לדורות כיצד יש **להתבונן בתורה עד להכרת כל הדינים-הקליפות** שמכסים על האמת ולזכות באמת **לגילוי פני התורה**.

מט בגימטריא **מואב** (ובכך הופך מעשה-שהיה, לפי פשט, לכלל גדול הנוגע בכל אדם, בכל זמן ובכל מקום, כיסוד החסידות¹). הוא קושר זאת גם לפסוק "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה"², הנדרש תדיר³ על **מט** ימי הספירה שאנו **מונים**, הימים היקרים של ההכנה למתן תורה (בהם ניתן למצוא אוצרות-מטמונים)

ד ראה יושר דברי אמת אות לב: "כמו שאומרים כל תלמידי הבעש"ט בשמו שכל התורה צריכה להמצא תמיד בכל זמן בדרך חכמה ושכל". וראה גם כש"ט (קה"ת) אות קיא בהערות. וראה מדורי מאור עינים בגליונות תולדות וויצא תשפ"ו, שהמאור עינים בשיטתיות מתייחס בעיקר לאדם ולזמן (נפש ושנה, בלשון ספר יצירה) ולא מזכיר את המקום (עולם, בלשון ספר יצירה), ובתורה זו הוא מסתפק רק בהזכרת הזמן, כדלקמן.

ה משלי ב, ד.

ו אורח לחיים ר"פ דברים; קול שמחה מועדים אות ו; בני יששכר מאמרי חדש ניסן מאמר יב אות יג; ספר התודעה פכ"ח. וראה ספרנו וכמטמונים תחפשנה.

חואב פנים טהור ומואב פנים טמא

בפסוק בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר. ואיתא במדרש, התורה נדרשת במ"ט פנים טהור ובמ"ט פנים טמא, וזהו מואב בגימטריא מ"ט הוא, והיינו דכתיב אם תבקשנה ככסף וכמטמונים וגו'.

סיום פסוקי הפתיחה-ההקדמה של חומש דברים (לפני תוכן דברי משה) הוא "בְּעֵינֵי הַיָּדָן בְּאֶרֶץ מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאֶרֶץ הַתּוֹרָה הָזֹאת לֵאמֹר"⁴. רבינו בחיי מפרש את הפסוק "על דרך המדרש" על כך שהתורה נדרשת **מט** פנים טהור ו**מט** פנים טמא⁵ (כמבואר בחז"ל בכ"ד⁶) –

נערך ע"י איתאיל גלעדי. כ"א אייר פ"ו – הקלטה.

א דברים א, ה.

ב **מט פנים טהור מט פנים טמא** עולה 728, כח פעמים הוי", ד"פ יעקב (עמוד התורה).

ג ויקרא רבה כו, ב; תנחומא במדבר פ". ועוד.

גימטריא דורשת

גם משמעות
פנימית, ולא רק
שויון מספרי

בסוד "חכם בבינה"¹, החכמה (שבבינה) להבחין בין מט פנים טהור ל-מט פנים טמא (כאשר המושג "פנים" שייך לחכמה²).

הכרת הקליפות כהכנה למתן תורה

לבאר זה, הוא על פי מה שנודע ענין שלא ניתנה התורה לישראל כי אם אחר שבעה שבועות ואחר הליכתן דרך ים סוף ודרך כמה מסעות במדבר, כמו שמפורש בכתוב כמה מסעות שנסעו ישראל קודם בואם להר סיני. כל זה היה כדי להכרית הקליפות וההיצוניות שהיה מסך מבדיל על התורה שבכתב. שהיו ישראל משוקעים במומאות וקליפות, כנודע. ועל ידי נסיעתן באותן המדבריות שקודם בואם להר סיני, ועל ידי ראיית הנסים והנפלאות בקריעת ים סוף ושאר נסים שראו שם ונתקע אמונתו ית' בלבן, היה יכולת בידם

על ידי נסיעתן במדברות ההם שהוא מקום חרוב מקום דירת הקליפות, היה כח בידם להכריתן ולסלקן בכדי שלא יעכבו להיות מסך מבדיל בין התורה שבכתב ובין ישראל.

"תלת קשרין מתקשראן דא בדא – ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקודשא בריך הוא"³ – תכלית מתן תורה היא התקשרות ישראל לתורה ובאמצעותה לקב"ה⁴. לשם כך

תכלית מתן תורה

היא התקשרות
ישראל לתורה
ובאמצעותה
לקב"ה. לשם
כך צריך להסיר
את המסכים
המבדילים בין
ישראל והתורה,
להכרית את כל
הקליפות, ואז
נוכל לקבל את
התורה בשמחה
ובפנימיות

– כפי שיתבאר בסמוך – בו "פנים בפנים [מט פנים טהור ו- מט פנים טמא] דבר הוי' עמכם מתוך האש"⁵.

ולהבין מה שייכות ארץ מואב למ"ט פנים שהתורה נדרשת בהן להכניסן בגימטריא של תיבת מואב.

גימטריא דורשת גם משמעות פנימית, ולא רק שויון מספרי, וצריך להבין את הקשר של מואב ל-מט פנים טהור ו-מט פנים טמא בהם נדרשת התורה. עוד לפני ההסבר בסיום תורה זו, יצויין שלפי ערכי הכינויים של הקבלה⁶, מואב ועמון הם הקליפות שכנגד חכמה-אבא (מואב לשון אבא⁷, כפשוטו) ובינה-אמא (עמון אותיות נועם, כינוי לבינה⁸), בעוד מט הפנים הם כנגד מט שערי בינה⁹ וגם היחס של טהור-טמא שייך דווקא לבינה (בעוד בחכמה המושגים

הם קדש-חול)¹⁰. אכן, מפורש בארז"ל¹¹ שקליפת מואב היא הפרצוף התחתון של החכמה (בעוד הפרצוף העליון הוא קליפת מדין) וקליפת עמון היא הפרצוף התחתון של הבינה (בעוד הפרצוף העליון הוא קליפת מצרים). כלומר, מואב ועמון מכוונים כנגד פרצופי ישסו"ת (ישראל-סבא ותבונה) – עמון היינו עצם התבונה ומואב הוא

יד ספר יצירה פ"א מ"ד.

טו ע"ח של"א פ"ה.

טז זהר ח"ג עג, א.

יז כנודע (ראה סה"מ תרל"א ד"ה "אז ישיר"), לפני הצמצום ישראל קודמים לתורה – "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר" (בראשית רבה א, ד; תנא דבי אליהו רבה פ"ד ופל"א) – אך אחרי הצמצום התורה קודמת לישראל, היא המקשרת אותם לה', תוך החשיפה של מעלתם העצמית גם לגביה.

יח דברים ה, ד.

יח ספר הליקוטים דברים; קהלת יעקב ערך 'קניזי'. ובכ"מ.

ט מפרשים על בראשית יט, לז.

י שער הפסוקים פרשת וירא; ספר הליקוטים פרשת דברים ותהלים פצ"א; קהלת יעקב ערך 'נועם'.

יא ר"ה כא, ב; זהר ח"א ד, א. ובכ"מ.

יב ראה ספר הליקוטים דא"ח צ"צ ערך 'טהור' (וש"נ); שיעורים בסוד ה' ח"ד עמ' נח.

יג ראה מעין גנים פרשות מטות-מסעי.

מצפוני־מטמוני

התורה שבעל
פה נשארו עדיין
מכוסים בקליפות
- גלויים למשה,
אבל בלתי־
מושגים עבור
שאר ישראל

בעולם הפוליטי

ניכר היום שהימין
חולק על שיטת
השמאל בצורה
עניינית, בעוד
השמאל מתנגד
בתוקף לימין, ללא
כל התייחסות
לעובדות ו'חוש'
באמת (כשיטה
לפיה לכל אחד יש
את הנרטיב שלו,
ואין כלל אמת
עובדתית)

הכרתת הקליפות בלימוד

כנודע שגם היום הוא כן, ענין הקושיות הוא על ידי שהקליפות מכסה בזה המקום, ונעשה אצלו קושיא. ואחר שמביא את עצמו למדת בינה, ומתחיל לצער עצמו על זה ורואה להבין בבינה, על ידי זה מסלק ומכרית הקליפות ההוא ונתגלה אליו האמת. שבאמת המכסה ההוא הוא דינים שלו, שגורם להיות מכסה ומבדיל בינו ובין האמת. וכשכא להתבונן ואוחז את עצמו במדת בינה, על ידי זה מביא את הדינים האלו וממתיקן בשרשן כנודע.

במשך כל הדורות מתבטאות הקליפות על התורה שבעל פה בקושיות המסתירות על ההבנה האמתית – הן הבנת השכל, ובעיקר ההבנה שיש בה הפנמה ('דערהער' בלשון החסידות) – והקושיות נובעות מהדינים של האדם עצמו^כ (שעיקרם הרגשת הישות, המודעות העצמית שלו). זהו כלל גדול – הפנימיות היא תמיד חסד ורחמים והדין הוא המכסה החיצוני על הפנימיות (הפנים של התורה).

בנפש, דין אינו רק עונש במקום הנצרך, אלא התנגדות פנימית לשיטה אחרת, בלי התחשבות בשאלת האמת. איש הימין־החסד אינו 'מתנגד' לשיטת השמאל־הדין – הוא חולק עליה, אך גם יכול לראות את נקודות האמת שבה ואת הצורך להשתמש בה במקום המתאים – אך איש השמאל־הדין 'מתנגד' בתוקף לשיטת הימין־החסד. בעולם הפוליטי ניכר היום שהימין חולק על שיטת השמאל בצורה עניינית, בעוד השמאל מתנגד בתוקף לימין, ללא כל התייחסות לעובדות ו'חוש' באמת (כשיטה לפיה לכל אחד יש את הנרטיב שלו, ואין כלל אמת עובדתית). כך גם בתוך התורה, ביחס בין פנימיות התורה, שכולה "תורת חסד"^{כא} והמתקה גלויה, לנגלה

צריך להסיר את המסכים המבדילים בין ישראל והתורה, להכרית את כל הקליפות, ואזי נוכל לקבל את התורה בשמחה ובפנימיות^{כב}. תכלית כל המסעות עד להר חורב – עם הנסים שהתלוו אליהם והשרישו בנו אמונה, "ויאמינו בהוי' ובמשה עבדו"^{כג} – היא הכרתת הקליפות הדרות במדבר, "מקום חרוב" (בדרך להר חורב).

והנה התורה ניתנה למשה בסיני בכללותה ובפרטותיה (ספרא בהר א) שבכתב ושבעל פה, אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש (ויק"ר פכ"ב, א). אך עדיין לא היה התגלות התורה שבעל פה שהוא ביאור התורה שבכתב לכל ישראל, ולהיות אפשר לבאר להם מצפוניה וביאורה, כי אם אחר שיסולק מסך התכסות הקליפות שמכסה על

התורה שבעל פה גם כן.

המסעות ב־מט הימים מיציאת מצרים עד מתן תורה אפשרו את מתן תורה שבכתב לכל עם ישראל, אבל מצפוני־מטמוני התורה שבעל פה נשארו עדיין מכוסים בקליפות – גלויים למשה, אבל בלתי־מושגים עבור שאר ישראל – ונדרשו המסעות הבאים בארבעים שנות הנדודים במדבר כדי להכרית את אותן קליפות.

כ וראה זה ח"ג רכט, ב שבעוד הלומד תורה לשמה זוכה לנביעת מים מתוקים ללומד שלא לשמה מי התורה הם מרים ומתקיים בו "וימרו את חיייהם בעבודה קשה", דא קושיא, 'בחומר', דא קל וחומר, 'ובלבנים', בליבון הלכה' (וראה גם שם קנג, א).
כא משלי לא, כז.

יח ראה אוצר מנהגי חב"ד ניסן־אייר־סיון עמ' רפט.

יט שמות יד, לא.

ולגלות התורה כי אם אחר נסיעתן באותן המדבריות מקום הקליפות. ועל ידי נסיעתן ועבודתן להשיי באלה המסעות, הכריתו אותן הקליפות והמכסאות שמפסיקים בין הפנים של התורה ובין לומדיה. כי על כן נקרא מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור, כי על ידי הביאורים ההם מתגלין פני התורה שהיו מכוסין במכסה הקליפות המבדיל. כן ראה הבורא ב"ה בחכמתו הבלתי מושגת, שלא היה אפשר לסלקן ולהכריתן כי אם על ידי נסיעת ישראל דרך אותם המדבריות דוקא באותו הזמן שהיה תחילת התגלות התורה. ואחר שהן הכריתו וסלקו הקליפות הכללי, צריך כל אחד מלומדי התורה לסלק הדינים הבאים מצידו, שלא יבדילו בינו ובין הפנים של התורה וכנ"ל. הקליפות שמופיעות היום בלימוד התבטאו פעם במדבר העמים, הגורם ל"צמאון אשר אין מים"^{כב} – העדר־אפשרות לגלות את המים המתוקים והעריבים של התורה. סילוק הקליפות המסתירות, בכל המסעות, מביא לגילוי מט פנים טהור ו־מט פנים טמא – הפנימיות שיש גם בטהרה וגם בטומאה – בסוד "והיו לטטפת בין עיניך"^{כג}, גילוי ה־טט ("באפריקי שתים"^{כד}), טהור־טמא, "בין עיניך", בראיה המבחינה בין לבין ("חכם [ראיה] בבינה", כנ"ל).

החניה האחרונה

ונודע שארץ מואב הוא חנייה אחרונה אחר כל נסיעתן בהמדבריות, וכמבואר בכתוב (במדבר כב, א) ויחנו בערבות מואב מעבר לירדן וגו', שהוא אצל גבול ארץ ישראל. ואחר שעברו כל המסעות ההם והכריתו כל הקליפות, וגם מידי עברם דרך ארץ

כט דברים ח, טו.

ל וראה זהר הנ"ל הערה כ.

לא דברים ו, ח.

לב סנהדרין ד, ב.

דאורייתא, שיש בו צמצום ודין חיצוניים^{כב} – אנשי פנימיות התורה מבינים את החשיבות הגדולה של לימוד הנגלה, אך פעמים רבות שאנשי הנגלה 'מתנגדים' ללימוד הפנימיות וכל 'ווארט חסידי' מעורר בהם התנגדות פנימית עזה. "אין הדינין נמתקין אלא בשרשן"^{כג} – מקור הדינים הוא בחיצוניות הבינה ("מינה דינין מתערין"^{כד}) והמתקת הדינים היא בפנימיות הבינה. עיקר העבודה הוא היגיעה בתורה שבעל פה, "תורת אמך"^{כה}, בעיון התורה והתבוננות פנימית (יסוד עבודת חב"ד), עד שזוכים להכיר באמת (בהבחנת ה"אזן מילין תבחן"^{כו}) של שמיעת הבינה) ולהבין דבר מתוך דבר^{כז} – להבין שאתה צודק מתוך ההכרה שאני טועה (היינו שהדין יכיר באמת של החסד גם בשכל, ולא רק בהתגברות על התנגדותו

הרגשית, הלא־מנומקת). כשזוכים להגיע ל'דערהער' של הבינה נמתקים הדינים וזוכים לגילוי של תענוג ("גילוי עתיקא באמא"^{כח}), שמחה וטוב לכולם (כמבואר בחסידות שבעת שמחתו האדם יכול לחבק ולנשק גם את שונאו). וכמו כן ישראל, לא היה באפשרי להן לבאר

כב אוה"ת שמות ח"ז עמ' ב'תרנז.

כג שעה"כ קידוש ליל שבת דרוש א; דרושי סוכות ג; שער הפסוקים וישב; פע"ח שער השבת פי"ז ופכ"ד ושער יו"כ פ"א. ובכ"מ.

כד ראה זהר ח"א קנא, א; ע"ח ש"ג פ"ח; שם שי"ד פ"ב. כה משל א, ח.

כו איוב יב, יא; לד, ג.

כז ראה רש"י על דברים א, יג ועוד (ע"פ חז"ל בכ"מ). יש הבנת דבר קטן (פרט) מתוך דבר גדול, בדרך של דדוקציה, ויש הבנת דבר גדול (כלל) מתוך דבר קטן (פרט), בדרך של אינדוקציה (ראה באריכות תשובת השנה מאמר "עץ החיים ועץ הדעת" – והיינו פרצופי תבונה ואמא עילאה שבבינה, וד"ל).

כח ראה הגהת הרנ"ש לאוצרות חיים שער עתיק פ"ד; תורת שמואל תרכ"ז עמ' לד (וראה שם עמ' עח שמציין לזהר ח"ג קעח, ב).

החנייה האחרונה במסעות היא בערבות **מואב** – **מט** המסעות נשלמים בהכרתת קליפת מואב, קליפה קשה של עריות וזנות עזת-פנים^ל – ואז מגיעים לגבול ארץ ישראל.

כשם שבסיום **מט** ימי הספירה מדלגים ל"תספרו חמשים יום"^ל, שער הנון המתגלה במתן תורה ("ולקחתיו"^ל, לשון הגאולה הרביעית שכנגד מתן תורה^{לח}, תכלית יציאת מצרים ב"לקח טוב נתתי לכם"^{לט}), כך בסיום המסעות במדבר מדלגים לשער הנון המתגלה בכניסה לארץ ישראל ("והבאתי"^מ, לשון הגאולה החמישית, הכניסה לארץ ישראל, יעד כל המסעות במדבר) – אלו שתי בחינות בשער הנון, נ כפופה בעולם הזה (התורה הנלמדת בכל חיינו בעולם הזה) ו-ן פשוטה לעולם הבא (בחינת ארץ ישראל, בה מתגלה "תורה חדשה"^{מא}, תורתו של משיח^{מב}). ערבות מואב, גם מלשון ערבות (געשמאק), הן הכנה קרובה לקבלת הערבות בין כל הנשמות עם הכניסה לארץ. כאשר בני ישראל זוכים להתחבר לתורה ולהתאחד עמה, ללא כל הסתרה של הקליפות, מתגלה שאותיות התורה הן-הן שרשי נשמות ישראל – "יש ששים ריבוא אותיות לתורה"^{מג} – וכשם שספר התורה נפסל אם חסרה אות כך כל הנשמות צריכות זו לזו וממילא "כל ישראל ערביין זה לזה"^{מד}, "הנסתרת להוי' אלהינו והנגלת לנו ולבנינו לעשות את כל דברי התורה הזאת"^{מה}.

לה ראה רש"י על בראשית יט, לו.

לו ויקרא כג, טז.

לז שמות ו, ז.

לח ספורנו שם.

לט משלי ד, ב.

מ שמות ו, ח.

מא ויקרא רבה יג, ג (ע"פ ישעיה נא, ד).

מב "שלוש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתן אלא על ידי יסורין אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא" (ברכות ה, ב) – ארץ ישראל היא סוד העולם הבא וזהו גופא סוד תורת משיח, וד"ל.

מג מגלה עמוקות רנ"ב אופנים אופן קפו.

מד תנא דבי אליהו רבה פ"א.

מה דברים כט, כח.

מואב הכריתו וסלקו גם כן קליפות מואב שהיה ג"כ מסך מבדיל על ביאורי התורה במ"ט פנים, ועל כן נאמר בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר. כי אחר בואן לארץ מואב והכריתו ג"כ קליפות מואב עם שאר קליפות שהכריתו במסעות הקודמין, ונגמר לצאת התגלות התורה בביאורה במ"ט פנים, שיוכלו להשיג פני התורה בלי התבסות. ועל כן הואיל משה באר את התורה הזאת, שהוא תורה שבעל פה שנקרא זאת, לאמר, פ"י לישראל. כי עד עכשיו לא היה התגלות התורה כי אם למשה לבדו מחמת גודל מעלתו, וכחיים יוכלו להשיג ג"כ כל ישראל, כי כעת כבר נבדל המסך המבדיל כאמור.

וזהו כוונת המדרש שהתורה נדרשת במ"ט פנים וכו', פ"י הוכה לראות פני התורה בלי התבסות. וזהו נמטריא של תיבת מואב שהוא מ"ט, כי גמר התגלות המ"ט פנים לא היה כי אם אחר שעברו דרך ארץ מואב וסלקו קליפות מואב.

כהקדמה למתן תורה שבכתב בהר סיני היו **מט** ימים, כיוצא בכך, כהקדמה לגילוי התורה שבעל פה לכל ישראל

ונדרשים **מט** מסעות רוחניים: **מב** המסעות של ישראל במדבר מכוונים כנגד שם **מב**, המתחלק לשבע יחידות של שש אותיות, כאשר כל יחידה נכללת ב'שם' אחד כללי (בחינת שבת שבאה אחרי ששת ימי החול, כאשר כל פעם "ממחרת השבת"^{לג} יוצאים שוב לששה מסעות נוספים), כפי שמכוונים ב"אנא בכח" ב-**מט** ימי הספירה^{לד}.

לג ויקרא כג, יא, טו ויטז.

לד שעה"כ דרושי ספירת העמר. וראה גם לקו"ת מסעי פט, א ש-**מב** היונו שבע המדות בלי המלכויות שלהן, המשלימות את ה-**מב** ל-**מט**.

כשם שבסיום

מט ימי הספירה
מדלגים ל"תספרו
חמשים יום", שער
הנון המתגלה
במתן תורה, כך
בסיום המסעות
במדבר מדלגים
לשער הנון
המתגלה בכניסה
לארץ ישראל

ניתן לבנות פלפול חיצוני שלם וגאוני, עם מסקנה 'מרשימה', ללא כל השגה פנימית

התניא היא 'אל תהיה רמאי' מט
— אל לו לאדם להונות את
עצמו ולחשוב שהוא צדיק,
בעוד שבאמת "הלואי בינוני"¹.
אותה אונאה — שיש בה רמיה
(החל מרמיה עצמית), וגם
'עקיצה' מצערת של דינים (כשני המובנים של
אונאה בתורה²) — מצויה בפרט אצל תלמידי
חכמים המחזיקים את עצמים כגדולים (והיינו
קליפת תניא, על שמה נקרא כל ספר התניא,
כנודע³). גדולי ישראל בכל הדורות התנגדו
לדרך הפלפול⁴, לא משום שאין פלפול אמתי
— עליו נשאל האדם בדינו לעתיד לבוא "פלפלת
בחכמה?"⁵ — אלא משום שניתן לבנות פלפול
חיצוני שלם וגאוני, עם מסקנה 'מרשימה', ללא
כל השגה פנימית. בפלפול הזה — פלפול-סרק
שכולו משחק חיצוני ושלילי⁶ (הגורר תגובה
של "ישב בשמים ישחק"⁷) — מונים תלמידי
החכמים את עצמם (וכשהם מונחים בו הם, בדרך
ממילא, בזים לתובנה פנימית של ווארט חסידי,
כנ"ל). כדי להנצל מההונאה העצמית הזו של
ה"מונים" ולזכות ל-מט פנים של התורה צריך
ריבוי של עיון והתבוננות, "כמטמונים תחפשנה",
עד לגילוי התורה האמתית — "אז תבין יראת
הוי".

ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

"התורה הזאת", גם בפסוק דנו,
היא התורה שבעל פה, שבבחינת
נוקבא ("מלכות פה, תורה שבעל
פה קרינו לה"⁸), ביאור התורה
שבכתב (סוד הברך המעלה מ"ג),
וכאן מתאפשר למשה "לאמר"

אותה לכל ישראל (אחרי ארבעים שנה, בהם
הם מסוגלים לעמוד על דעת רבם⁹) — "הואיל
משה באר את התורה הזאת לאמר"¹⁰, בגילוי
התורה, נשמתה ופנימיותה, "פנים בפנים", ללא
כל כיסוי.

העבודה בכל דור

כל זה היה באותו הזמן בכלליות, וכן הוא בכל
עת ובכל זמן בפרטיות כמבואר למעלה.
וזהו שמסיים המדרש והיינו דכתיב אם תבקשנה
ככסף וכמטמונים, ופירש המדרש וכמ"ט מונים.
כי מונים הוא מלשון אונאה, כמו "שהשמן ואומות
העולם מונין את ישראל", שפירושו לשון אונאת
דברים, וכן הוא גם כן בהשגת המ"ט פנים של ביאור
התורה. כי יש כמה וכמה הלומדים בביאורי התורה
ומונין את עצמם באונאה יתירה, שמדמים בנפשם
שהן משיגים הביאור על צד היותר טוב, ובאמת אין
עדיין שום התחלה להיות משיגים ורואים בחינת
הפנים ממש של התורה. וכל זה עבור הדינים שלהן
והחיצוניות, שנעשו מסך מבריל נגד הפנים של
התורה, וכל זה מעשיהם גרמו להם. לכך אמר הכתוב
אם תבקשנה וגו' וכמ"ט מונים תחפשנה, שצריך לזה
חיפוש רב להפש במעשיו ולתקן מדותיו ולהביאן
להתורה, בכדי למתק הדינין והחיצוניות שמכסים
על פני התורה, ואז יזכה להתגלות התורה באמת.
אצל חסידים מקובל שתמצית כל ספר

מו הקדמת תקו"ז י, א ("פתח אליהו").

מז ע"ה, ב.

מח "הואיל [אותיות אליהו] משה באר [עד כאן 600] את
[עד כאן 1001, יראת שמים, יג פעמים מזל, אחורי שם
אלהים במילוי ההין] — "את" רומז לכללות האותיות מ"א
עד ת, וכן "את התורה" פירושו דבר הטפל לתורה (כדרשת
חז"ל בכ"מ), היינו התורה שבעל פה הטפלה ביחס לתורה
שבכתב, ודוק.

מט בשם חסידים. ראה באריכות ובעומק בספר חתן עם
הכלה ביאור קי.

נ בית רבי ח"ב פ"ח הערה ג.

נא ויקרא כה, יד ויז. ראה אנצ"ת ח"א ערך 'אונאת
דברים'.

נב אור הגנוז ח"ב (וזאת ליהודה) פי"ט. מובא בבית רבי
ח"א פכ"ז.

נג ראה תמים דעים (לרב האי גאון) סימן קיט; רש"י
בחולין פא, א סוד"ה "התראת ספק"; שו"ת ריב"ש סימן
רכט; חות יאיר סימן קכד. וראה עוד פלפולה של תורה
(גרינשפן, ווארשה תרצ"ה).

נד שבת לא, א.

נה המחשה לפלפול חיצוני כזה יש בבינה המלאכותית
(AI), שכל תוצאותיה חיצוניות ומלאכותיות (artificial).

נו תהלים ב, ד.

הסיפור החסידי

החוזה מלובלין | מי יכול זאת היום?

רבי יעקב יצחק הלוי הורוויץ, שכונה "החוזה" בשל ראייתו הפלאית למרחקים בזמן ובמקום, נולד בשנת תק"ה בפולין. היה תלמידם של ר' שמעלקע מניקלשבורג והמגיד ממעזריטש, ואחרי הסתלקותם הפך לתלמידו המובהק של ר' אלימלך מליז'ענסק. הוא התיישב בעיר הגדולה לובלין והקים בה את חצרו, שהמונים נהרו אליה. החוזה שלח את בכירי תלמידיו להפיץ את תורת החסידות בכל רחבי פולין וגליציה, וביניהם "היהודי הקדוש" מפשיסחא, רבי אורי "השרף" מסטרליסק, רבי נפתלי מרופשיץ ועוד רבים. החוזה עסק רבות בקירוב הגאולה וביאת משיח צדקנו, ובערב שמחת תורה תקע"ה נפל מחלון ביתו בנסיבות פלאיות ועלומות, תוך כדי שמסר את נפשו על פעולות רוחניות לדחיקת הקץ. בעקבות הנפילה הקשה שכב החוזה על ערש דווי קרוב לשנה, עד שנסתלק בתשעה באב תקע"ה ומנוחתו כבוד בעיר לובלין.

הבמה והחל משמיע על עצמו דברי גנאי כגון: "אין גרוע בעולם כמותי". ראו החסידים ענותנותו של רבם ודבקו בו ביתר עוז וביתר שאת. נודע הדבר ל"ראש הברזל" ושלח לו, ל"חוזה": עליו להודיע שגרול הצדיקים הוא, ובגלל גאוותו יעזבוהו החסידים. שיגר לו ה"חוזה" ביד השליח: אמנם צדיק אינני, אבל גם שקרן אינני... ("החוזה מלובלין", יצחק אלפסי).

פעם אחת, בזמן החורף, נסע החוזה מלובלין עם תלמידיו בערב שבת, והיו צריכים להגיע לפני שבת הביתה, ללובלין. פתאום, שקעה הענלה על סוסיה בכוז כבד ואי אפשר היה לזוז מן המקום. מה עושים? הלא עוד מעט שבת! החסידים נחרדו, ופנו לרבי בתחינה: אם לא תעשה כאן גם, קפיצת הדרך, לא נצא מכאן! אך הרבי ענה בהשתוממות "יא ווער כען [במבטאו הפולני, במקום קען] היינטי"? [מי יכול לעשות כך בימינו?] זו היתה יכולה להיות תשובה מדכדכת, אך ברנע שהוציא החוזה את המילים האלה מפיו

אחד המתנגדים הגדולים ל"חוזה" היה רבה של לובלין, שנקרא ר' עזריאל, ונתכנה "ר' עזריאל ראש ברזל" מכוח חריפות שכלו ותקיפותו הגדולה. ר' עזריאל היה מהמתנגדים לחסידות, והוא ניצל כל הזדמנות כדי לתקוף את ה"חוזה" ולעקוץ אותו. שניים מהסיפורים על ויכוחי ה"חוזה" ו"ר' עזריאל ראש ברזל" קשורים לנושא הענווה והשפלות:

כשנודמנו שניהם יחד, שאלו "ראש הברזל": הלא מודה אתה, ר' איציקל, שגרול אני בתורה ממך, אם כן למה נוהרים החסידים אליך ולא אלי? השיבו ה"חוזה": אף אני תמה על כך, שהרי יודע אני מה ערכי. אלא היא הנותנת. מר ששואל מדוע אין באים אליו — לפיכך אין באים. אני ששואל למה הם באים, לפיכך הם באים...

בהזדמנות אחרת אמר לו "ראש הברזל": כמוני — כמוך, יודעים שאינך צדיק, למה אינך מודיע על כך ויפסיקו לנהור אליך המונים ויכלו ממנום לשוא? השיבו ה"חוזה": כן אעשה. עלה ה"חוזה" על

ירידת דורו וקלקוליו. משום כך הוא פועל קפיצת הדרך באמצעות שם של שמירה. בהזדהותו עם הטבע הטובעני, ובהכירו עד כמה זקוקים לשמירה כדי להיחלץ ממנו, הוא מסוגל לעורר הזדהות שמימית עם מצבו ולחלץ את עצמו ואת חסידיו מן הבוץ.

תחושה עזה כזו של חוסר אונים נראית מיאשת ומחלישה, אך יש גם פן חיובי ליאוש: בספר "מבחר הפנינים" לרבי שלמה אבן גבירול, מוקדש שער נפרד לכל מידה טובה. למרבה הפלא, אחד משעריו הוא "שער היאוש". כנראה שזהו הספר היחיד המקדיש פרק שלם כדי ללמד את האדם כיצד מתיאשים... מה המטרה של יאוש חיובי?

בספר מבחר הפנינים מדובר על יאוש האדם מקנייניו החיצוניים, מהבלי העולם המנתקים אותו מה' יתברך. אולם יש יאוש עמוק גם מזה. זהו היאוש אודותיו מספר ר' נחמן מהורודנקא: "בעת הלוויה של כ"ק מורנו הבעל שם טוב, תמה מאוד הרה"צ ר' נחמן מהורודנקא מה זה שאינו רואה מאומה, וכשבא מבית החיים ראה נוראות גדולות. ואמר להרה"צ ר' זאב וואלף קיצעס: בודאי כן צריך להיות!"

רבי נחמן ציפה לראות מחזות עליונים בלוויית רבו הבעל שם טוב. רק לאחר שפנה והלך לביתו בפחי נפש, "נפתחו השמים ואראה מראות אלוקים". ברגע הסתלקות הרב, מקבל התלמיד את מלכותו. על כן מצפה רבי נחמן מהורודנקא לקבל גילויים גדולים, בבחינת "יהי נא פי שנים ברוחך אלי". אולם כפי שהסביר אחר כך, לא כך היא שיטת הבעל שם טוב. אצלו הגילוי מתרחש בחזרה אחורנית, לאחר שהתיאשת מזכאותך לקבל. רק אז יתן לך ה' את מה ששייך לך באמת.

(שיעור י' אב ס"ז)

הקדוש, יצאו הסוסים והעגלה מהבוץ והגיעו באופן נסי ללובלין תוך שעה קלה, בקפיצת הדרך...

בסיפור השני, הציורי כל כך, פועל הצדיק מופת דווקא מכח שפלותו – כאשר הוא תמה על עצם הבקשה שיפעל אותו. אולם מלבד הענווה הפשוטה יש כאן תכונה נוספת: הרגישות לירידת הדורות.

תחושת ירידת הדורות גם היא חוויה חזקה של שפלות, אך גם עומק נוסף טמון בה: הנהגת ה' את עולמו אינה סתם מתדרדרת חלילה, אלא מכינה מקומות נחותים יותר ויותר לקראת מלכות ה' הגלויה. על המלך והמנהיג האמיתי, לחוש היטב את פניה הכפולות של הנהגת ה' את העולם: לדעת את שפלותו מחד ואת מטרת שפלות זו מאידך. כאשר מרגישים זאת, ניתן לחזור ולגלות את כל האורות הגדולים של הדורות הראשונים – דווקא בתוך הדורות שהידרדרו כל כך.

הסבר נוסף המובא במסורת צאנז, הוא שהצדיקים מיחדים יחודים בכל דיבור היוצא מפיהם: כאשר אמר החוזה "יא ווער כען היינט?" כיוון בדבריו לשם הקדוש יי"ה ה', היוצא מסופי תיבות הפסוק "כי מלאכיו יצווה לך" [לשמרך בכל דרכיך]. שם זה מסוגל לשמירה בדרכים, ויכול גם לפעול קפיצת הדרך.

לאחר שביארו כך את כוונת החוזה, שאלו צדיקי צאנז: מדוע כאן מוזכר שם יי"ה ה', בעוד השם השייך בדרך כלל לקפיצת הדרך, ובו השתמש הבעל שם טוב, הוא היוצא מפסוק "ואבוא היום אל העין" – שם אהויה?

על פי דברינו פה, ניתן לבאר את ההבדל בין השמות כנובע מההבדל בין הדורות: הבעל שם טוב, שהשפיע על המציאות מגבוה, פועל בשם אהויה – המהווה מחדש ממש את השמים ואת הארץ. החוזה לעומתו שוקע בבוץ, ומזדהה עם

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

מפגש שיח בליל תשעה באב

הוזמנתי למפגש שיח עם אנשי שמאל בליל תשעה באב. המפגש מתקיים בבית של אחד מאנשי השמאל. מטבע הדברים אני מתלבט אם ליטול חלק במפגש ביום שכזה. כששאלתי האם ישבו במפגש על הרצפה, ענו לי שלא חשבו על זה, אבל זה אפשרי. האם כדאי להשתתף במפגש הזה?

מענה:

כמובן, צריך שהאירוע יהיה מותאם לצום (ללא כיבוד וכו'), ואם יושבים על הארץ זה טוב מאוד. במדה וזה אכן כך, ראוי לדבר על לידת משיח בתשעה באב...

כוונה לריבוי תלמידים

לקראת שנת הלימודים הבאה אנחנו צריכים 'עיבוי' של כמה מהכתות במוסד החינוכי שלנו. נבקש ברכה ואם אפשר גם עצה טובה.

מענה:

ברכה לעוד הרבה תלמידים

עולה בגימטריא $112 = 7$ פעמים 16 או 8 פעמים 14 וכו'.

יש שני רמזים עיקריים בתנ"ך לשם עיבל בר"ת. בתורה: [ושם אשת] עמרם יוכבד בת לוי — שמהם נולדו משה אהרן ומרים — ברכה להורים צדיקים וילדים צדיקים. והנה, **בת לוי** = $448 = 4$ פעמים **עיבל** — עיבל ב"רצוא ושוב": **ע עי עיב עיבל יבל בל ל**. יחוד **עמרם** ($350 = 14$ פעמים 25) **יוכבד** ($42 = 14$ פעמים 3) = 392, הרבוע הכפול של $14 = 3.5$ פעמים **עיבל**. כל 4 התבות = 840, 112 (ר"ת **עיבל**) ועוד 728 = 14 פעמים 52, **כח** פעמים **הוי'**, 4 פעמים **יעקב** (**ע יבק**, שעבר מעבר יבק).

עוד רמז מובהק — בקהלת: "[בכל] **עת** יהיו בגדיך לבנים [ושמן על ראשך אל יחסר]" — בהר עיבל ראוי להיות "לובשי לבן" דהיינו אנשי חסד באופן מיוחד. ועיין בלקוטי מוהר"ן שפסוק זה רומז לתיקון הברית, תיקון הקשר בין קוב"ה לאורייתא לישראל עם כל המשתמע מזה. ועוד פלא, **עת יהיו בגדיך לבנים** = $672 = 6$ פעמים **עיבל**! דהיינו ר"ת **עיבל** ועוד 5 פעמים **עיבל**!

התיישובות חדשה בהר עיבל

בע"ה השבוע אנחנו אמורים לעלות יחד עם עוד כמה משפחות לגור בהר עיבל (לצערינו לא ממש קרוב לאיזור המזבח אלא מתחת לבסיס מכיוון שבי שומרון). נודה לברכת הרב, ובפרט בעניין חינוך הילדים במקום החדש.

מענה:

ברכת "משנה מקום משנה מזל" לטובה בכל הענינים בגשמיות וברוחניות, לטובת כל בני המשפחה שיחיו! **עיבל** הוא סוד (גימטריא) **יבק**, יחוד ברכה קדושה (כנגד שלשת השמות הקדושים: **אהיה הוי' אדני'**, כאשר **אהיה אדני' = אלהים**, היינו שם מלא — **הוי' אלהים**, "שם מלא על עולם מלא" בלשון חז"ל = $728 = 7$ פע' **יעקב**, **יעקב** ברצוא ושוב ממוצע כל אות = **בן**. ר"ת 520, 5 פע' 104 ממוצע $7 = 104$ פע' 104, אוס"ת = 2 פע' 104 = **יצחק**. **שם מלא = תהו**, **יש מאין**, **אלישע**, ג"פ 137 כו'. **שם מלא על** = 7 פע' **חכמה**, **עולם מלא** = 7 פע' **אל**, **נהירו דחכמתא**, סוד מעבר יבק — עוברים דירה לעיבל! והוא

המדור מוקדש לזכות רבקה פליאה תחי' חייקין
לרגל יום ההולדת - ד' מנחם אב
ולזכות אור חיים ש' חייקין
לרגל יום ההולדת - כ"ו תמוז.
שיהיו חסידים בריאים ושמחים תמיד

אֲנֹכִי וְהַיְלָדִים

הַמִּדּוּר לַיְלָדִים יִשְׂרָאֵל

מַחֲסֵ'ן - פֶּלֶאמְחָה!

שְׁלוֹם יְלָדִים!

"מִשְׁנֹכְנֵס אֵב מִמַּעֲטִין בְּשִׁמְחָה". כֵּן.
מוֹרִים לָנוּ חַז"ל, וְאֵכֶן בְּתַשְׁעַת הַיָּמִים
הָרִאשׁוֹנִים שֶׁל חֹדֶשׁ אֵב אָנוּ מַצְמִצְמִים
בְּאַרְוַעֵי שְׁמִחָה, נִמְנָעִים מֵאֲכִילַת בָּשָׂר
וְשִׁתִּית יַיִן וּמְרַחֲצָה שֶׁל תַּעֲנוּג.
אִז מָה, צְרִיךְ לִהְיוֹת בְּעֶצְבוּת? חֵס
וְשְׁלוֹם!

אֲצֵל חֲסִידִים מְקַבֵּל לִפְסֵק אֶת מֵאֲמַד
חַז"ל בְּצוּרָה קָצַת שׁוֹנָה, וְהַשְׁנוּי בְּקִרְיָאָה
מְסִדֵּר לָנוּ בְּרֹאשׁ אֶת עֵמֶק פִּנְגֶּתִם. אֶת
הַגְּלוּת, יַחַד עִם שְׂאֵר הָעֲנֻנִים הַבְּלָתִי
הָרְצוּיִים הַנִּגְרָמִים מִמֶּנָּה, יֵשׁ לְמַעַט
וְלִהְקֵטִין כָּכָל הָאִפְשָׁר - "מִמַּעֲטִין".
פִּיצֵד עוֹשִׁים זֹאת? אֵיךְ מְקַטִּינִים אֶת
גֹּדֶל הַחֲרָבֹן? כְּמוֹבֹן, "בְּשִׁמְחָה"...

טוֹב, זֶה חֲדוּד נְחָמָה, אֲבָל אֵיךְ הוּא

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

מְסַתֵּדֵר לָנוּ עִם אֲוִירַת הָאֵבֶל שֶׁל
תַּשְׁעָה בָּאֵב עַל חֲרָבֹן הַבִּית וְשֶׁל הַיָּמִים
הַסְּמוּכִים לוֹ? לָשֵׁם כֵּן עָלֵינוּ לְהִבִּין יוֹתֵר
טוֹב מֵהִי עֲבוּדַת ה' "מִמַּעֲטִין", אֲבָל לֹא
לִפְנֵי שְׂאֵשְׁתֵּן אֶתְכֶם בְּסַפּוֹר טָרִי מֵהַזְמַן
הָאֲחֵרוֹן.

יְפִירוֹת וְתַנְצִיאוֹתֶיךָ

"אֵף אֶחָד לֹא עוֹקֵף אֶת הַמִּדְרִיךְ".
הַהוֹרָאָה הַבְּרוּרָה הַזֹּאת נִשְׁמַעַת בְּכָל
תַּדְרִיךְ שְׁמַתְקִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה לִפְנֵי
יְצִיאָה לְטִיּוֹל. הַהֲנָחִיָּה הַבָּאָה בָּאָה,
כְּהַמְשָׁךְ, בְּשַׁעַת הַיְצִיאָה לְמַסְלוֹל: "מִי
שֶׁעוֹקֵף עוֹבֵר מִיָּד לְסוֹף הַטּוֹר", וְזֶה
כְּבָר נִשְׁמַע יוֹתֵר מְאִיִּם. אֲצֵלִי בְּפִתְּהָ
מַחְזִיקָה הַהֲנָחִיָּה לְשַׁעֲתִים הָרִאשׁוֹנוֹת.
לְאַחֲרֵיהֶן מִתְחִילָה זְלִיגָה שֶׁל תַּלְמִידִים
אֵל מַעְבֵּר לָקוֹ הַמִּתֵּר. "לֹא שְׁמַתִּי לֵב", <<<

בכל הכתות. תהלה" וב"ולך נאה להודות". המכוונים (כתה בגימטריא יהי כדאי לכוון בשם הקדוש כהת אפשר ללמד את הכוונה הזו פעמים טוב - "יהי אור ויהי אור (אותיות כתה) ב"כל הנשמה לכל הילדים, שכולם יהיו מן וירא אלהים את האור כי טוב").

דְּבַלְתִּיחֵר אֶסְבֵּי: בִּיבִירֹת

לא אלאה אתכם בְּמָה שֶׁעֲבַר עָלֵינוּ
בְּשָׁעוֹת הַבָּאוֹת עַד שֶׁהִגִּיעַ צֹוֹת הַחֲלוּץ
וְשָׁלַף אוֹתָנוּ מִשָּׁם. גַּם לֹא אֶכְבִּיד עֲלֵיכֶם
בְּתֵאוֹר קִבְּלַת הַפָּנִים לָהּ זְכִינוּ מִהַמְּדִירָה,
מִמְּחֻנֵּה הַכֶּתֶה, מִמְּנִהֵל הַתְּלָמוֹד תּוֹרָה,
מִמְּפַקֵּחַ הַשְּׂמוּרָה וּמִמֵּי לֹא... אֲבָל חֹסֶר
הַנְּעִימוֹת הַגָּדוֹל הִיא דוֹקָא מִחִבְרֵי
הַכֶּתֶה, אֵלּוּ שֶׁנֶּאֱלָצוּ לִגְנוֹ אֶת תְּכֵנִית
הַמִּשָּׁח הַיּוֹם וּבִמְקוֹם יוֹם טִיּוֹל מִהֵנָּה זָכוּ
לְבָלוֹת בְּהַמְתָּנָה מוֹרְטוֹת עֲצָבִים וְחִסְרוֹת
מַעַשׁ.

אֲבִיתָר יֵצֵא יַחְסִית בְּזוֹל: "רְזִי אִמָּה
סִמְכָתִי עָלָיו", טַעַן וְהִפָּנָה אַחֵר כְּבוֹד אֶת
הָאֲצָבַע הַמֵּאֲשִׁימָה אֵלָּי. "מָה אֶעֱנֶה?"
הִרְהַרְתִּי לְעֲצָמִי. כָּאֵן אֲנִי רוֹצָה לְשַׁתֵּף
אֶתְכֶם בְּהַתְּלַבְּטוֹת עֲקֻרוֹנִית: יִכְלָתִי
לְנִסּוֹת אֶת כּוֹחִי בְּטַעֲנוֹת שׁוֹנוֹת. לְמִשָּׁל:
לְטַעַן שֶׁכֶּף שִׁמְעֵתִי מִהַמְּדִירָה, שִׁמְשִׁיחוּ
מִהַחֲבָרִים אֲמִר זֹאת מִשְׁמוֹ אוֹ שֶׁלְּפָחוֹת
כֶּךָ הַבְּנֵתִי מִמֶּנּוּ. אִם אֲרָצָה שֶׁהִטְעוֹן
יִתְקַבֵּל יִהְיֶה עָלַי 'לְעֵקֶם' פֹּה וְ'לְעֵגֶל'
מִשָּׁם, כִּאֲשֶׁר כָּל מִטְרַת הַהִתְפַּלְּפוּלוֹת
הַזֹּאת אַחַת וְיַחֲדָה – לְהַצְדִּיק אֶת עֲצָמִי.
וְלָמָּה? כִּדִּי שֶׁלֹּא אֶאֱבֹד חֲלִילָה אֶת
מַעֲמָדִי בְּאֶחָד שֶׁמִּבֵּין בְּטִיּוֹלֵי שִׁטָּח. אֲבָל
אֲזִי אֶתְחִיל לְהִסְתַּבֵּר. לֹא עִם הַמְּנִהֵל,
אֲלֹא עִם עֲצָמִי.

אֲבָל יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל. הִיא יוֹתֵר
קִשָּׁה, אֲבָל אֲמֵתִית, וּבִסּוּפוֹ שֶׁל דָּבָר
גַּם מִשְׁחָרְרֵת – לְהוֹדוֹת בְּאֵמֶת. כֹּה,
טַעֲמִיתִי. חֲשַׁבְתִּי שֶׁאֲנִי חָכָם גָּדוֹל, וּמִרְבִּי

"רַק רָצִיתִי לְרֹאוֹת מִשֶּׁהוּ בַּצַּד", "אֲמָרוּ
שֶׁכָּאֵן אֶפְשָׁר לְעַקֵּף" וְעוֹד שְׁלָל תְּרוּצִים.
כֶּךָ מִצָּאֵתִי אֶת עֲצָמִי עִם אֲבִיתָה, כֹּה
הַזֹּג שְׁלִי לְתַחֲבִיב, בְּעֲצוּמוֹ שֶׁל הַיּוֹם
הַשֵּׁנִי לְטִיּוֹל הַשְּׁנֵתִי – לְבַדְנוּ בְּשִׁטָּח.
זֶה הַתְּחִיל בְּעַקִּיפוֹת קִצְרוֹת, תּוֹרָה
שְׁמִירַת קֶשֶׁר עֵין עִם הַקְּבוּצָה, שְׁעָם
הַזִּמּוֹ הִלְכוּ וְהִתְאַרְכוּ. בְּשֶׁלֶב מְסִים אֲבִד
הַקֶּשֶׁר לְגִמְרִי וְאֲזִי הִגַּעְנוּ לְהַתְּפַצְּלוֹת
דִּרְכִּים: יְמִינָה הַמִּשְׁיָךְ הַמְּסַלּוֹל הַמְּסַמֵּן
בְּאֵדָם, עָלָיו צַעֲדָנוּ עַד לְשָׁם, וּשְׂמֵאלָהּ
עָלָה וְהַתְּפַתֵּל שְׁבִיל בְּסֻמּוֹן כָּחַל בְּצוּרָה
מֵאֲתַגֵּרֶת. "אֵין בְּעִיָּה", קִבְּעֵתִי, "גִּלְגֹּל
עַל הַכָּחַל. מִמִּילָא בְּהַמִּשָּׁח מִתְּחַבְּרִים
הַשְּׁבִילִים". כִּמוֹ שֶׁאַתֶּם מִשְׁעָרִים,
הַקְּבִיעָה שְׁלִי הַתְּבַסָּסָה עַל נַחוּשׁ
בְּלִבִּי. אֲנִי לֹא מְדִירָה טִיּוֹלִים מִקְּצוּעֵי,
וּבִמְסַלּוֹל הִזֶּה גַּם מַעוֹלָם לֹא צַעֲדָתִי,
אֲבָל עֲבָדוֹת אֵלּוּ לֹא דִגְדָּגוּ אֶת הַבְּטָחוֹן
הָעֲצָמִי הַמְּפָרֵז שְׁלִי. אֲבִיתָר הִיא
נִרְאָה יוֹתֵר מִהֶסֶס: "אַתָּה בְּטוֹחַ? וְאִם
אַתָּה טוֹעֶה?", אֲבָל אֲנִי בְּרַב טַפְשׁוּתִי
הִצְלַחְתִּי לְהִרְגִיעַ אוֹתוֹ.

לְהִרְגִיעַ? רַק לְדַקּוֹת סְפוּרוֹת, כִּי
לְאַחֵר הַלִּיכָה מוֹדוֹת שֶׁל 10 דַּקּוֹת אֲבַדְנוּ
גַּם אֶת הַשְּׁבִיל הַכָּחַל. מִצָּאֵנוּ אֶת עֲצָמֵנוּ
בְּשִׁדָּה פְּתוּחָה, בְּאֲמָצֵעַ שׁוּם-מְקוֹם,
כְּשֶׁבְּמִרְחָק לֹא גָדוֹל מֵאֲתָנוּ הַבְּחֻנִּיתִי
בְּשִׁלְטִי אֲזַהֲרָה בְּצַבֵּעַ צָהָב, וְאֲנִי מוֹנִיחַ
שֶׁאַתֶּם מְבִינִים אֶת הַמִּשְׁמָעוֹת... כֹּה,
מְדַבֵּר בְּשִׁדָּה מוֹקְשִׁים, וְזֶה אוֹמֵר שֶׁכָּל
צַעַד נוֹסֵף שְׁלָנוּ עָלּוּל לְהִסְתַּיֵּם בְּאִסּוֹן.

חֲשִׁים "מַעַט", מְרַחֲקִים מֶה' יִתְבָּרֵךְ.
אֲמַנִם אָנוּ בְּנֵינוּ, עִמּוֹ הַנִּבְחָה, אֲבָל
מַעֲשֵׂינוּ גִרְמוֹ וְהִבִּיאוּ אוֹתָנוּ לְשֹׁפֵל זֶה.
אֲבָל כְּמוֹ בְּסִפּוֹר הַטִּיּוֹל, יֵשׁ מִשְׁהוּ
מִשְׁחָרֵר בִּידֵיעָה שְׂאֵתָה הוּא מִי שְׂאֵתָה,
בְּלִי לְהִתְפַּסּוֹת בְּאַצְטֵלָה שְׂאִינָה שְׁלָךְ.
דּוֹקָא מִתּוֹךְ הָרְחוֹק מִתְנוֹצְצִים גְּעוּגוּעִים
אֲמִתִּיִּים וְתִקְוָה גְּדוֹלָה. לְמִדְבָּה הַפֶּלֶא,
גַּם בְּמַצֵּב מְרַחֵק כָּזֶה לֹא עוֹזֵב אוֹתָנוּ ה'
יִתְבָּרֵךְ. אֲדַרְבָּה, כָּכָל שְׁאֵנוּ מְרַגִּישִׁים אֶת
הַמְּרַחֵק מֵאִתּוֹ – כִּן גְּדוֹלָה הַשְׂמִיחָה עַל
כִּן שֶׁהוּא עִמָּנוּ, בְּכָל מַצֵּב!

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּחְרַב בְּעוֹנֵתֵינוּ כִּנְרָאָה
לֹא תֵאֵם אוֹתָנוּ, אֶת הַהִתְנַהֲגוֹת שְׁלָנוּ,
וּמִשׁוֹם כִּן גַּם אָנוּ לֹא מִמֶּשׁ חֲפָצִים בּוֹ.
בְּסִפָּרִים הַקְּדוּשִׁים מוֹבָא, כִּי לְמַעֲשֵׂה
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַמֵּיחָל עוֹד לֹא נִבְנָה
מֵעוֹלָם – הוּא עוֹמֵד וּמִצָּפָה לְבִנְיָנוּ.
זֶה הַזְּמַן לַחֲלֵם וּלְיַחַל לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ
הַשְּׁלִישִׁי, שְׂיִבְנֶה בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ!
שְׁנִזְכֶּה לַעֲבוֹדָת הַ"מַעַט" בְּשִׂמְחָה
גְּדוֹלָה – שְׂמִיחָת הַגְּאֻלָּה!

שִׁבְתָּ שְׁלוֹם וּמִבְרָךְ!

57

יְהִירוֹת כְּמַעַט וְהִבֵּאתִי עָלֵי אָסוֹן. בְּאוֹתוֹ
הִרְגַע שֶׁהִשְׁתַּחֲרַרְתִּי וּמִצָּאתִי אֶת הָאֲמִץ
לְהוֹדוֹת בְּאַמָּת, בְּכַשְׁלוֹן שְׁלִי – חֲשֵׁתִי
הִקְלָה עֲצוּמָה. תִּאֲמִינִי לִי, גַּם עֲנֵשׁ חֲמוֹר
בִּיּוֹתֵר הֵייתִי מְקַבֵּל בְּרָצוֹן בְּרָגָעִים אֲלוֹ.
סִבֵּךְ הִתְרוֹצִים אֲלִיו בַּקִּשְׁתִּי לְהַכְנִיס
אֶת עֲצָמֵי פָקַע בְּאַחַת, וְקִצְתָּ מוֹזֵר, אֲבָל
דּוֹקָא בְּרָגַע זֶה חֲשֵׁתִי בְּלִבִּי הַתְנוֹצְצוֹת
שֶׁל שְׂמִיחָה.

"מַעַט" וְהִלַּחְתִּי!

נִחְזֹר אֲלֵינוּ, אֶל חֹדֶשׁ מִנְחָם-אָב.
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִחְרַב וְלֹא פָחוֹת מִצִּעָרָת
הִיא הַסִּפָּה לְחִרְבָּנוּ – שְׁנֵאת חֲנֹם, וְזוֹ
לְדַאֲבוּנָנוּ עוֹד מִצוּיָה אֲצֵלָנוּ. יְהוּדִים
רַבִּים פְּזוּרִים בְּאַרְבַּע קְצוֹת תֵּבֵל וְגַם
כָּאן, בְּאַרְצֵי הַקֹּדֶשׁ, יֵשׁ הִרְבָּה מֶה לְתַקּוֹ.
כָּל אֱלוֹ סִימָנִים הַמַּעֲיִדִים עַל כִּן שְׁאֵנוּ
עוֹד מִצָּפִים לְגֻאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה.

מֶהוּ מַצֵּב הָרוּחַ הַלְאָמִי שְׁלָנוּ
בַּעַת הַחִרְבּוֹ? נְמוּךְ, שְׁפֵל. הַחוּיָה שֶׁל
אָדָם הַמְּגֻלָּה לְהִיכֹן הַדִּדְרֵר וְנִפֵּל הִיא
שְׁפִלוּת – לְהִיּוֹת בְּשִׁפְּלָה. עֲבוֹדָה זֹה הִיא
הַ"מַּמַּעֲטִין" שֶׁל חֹדֶשׁ מִנְחָם-אָב בּוֹ אָנוּ

bit.ly/razi-ge
058-672-9270

יצא לאור

רָזִי חֲסִידוֹת לִילְדִים

שְׁנֵי כְרִכִּים שֶׁל מֵאֲמָרִים נִבְחָרִים מִנִּפְלְאוֹת
עַל סֵדֶר פִּרְשׁוֹת הַשְּׁבוּעַ

ב"ח

מתקדמים בדרך לגאולה.

בימי בין המצרים אנחנו מתעצמים עם ההבנה שהחורבן הוא חלק מהבנין העתידי – "סותר על מנת לבנות" – ומפנים את המבט שלנו אל העתיד המופלא שצומח מתוך העבר וההווה הקשים. כך, בשבת חזון מראים לכל יהודי את בית המקדש השלישי, מעוררים בו כיסופים למקדש ומאפשרים לו לשאוב שמחה ונחמה מהחזון העתידי.

הדרך לגאולה היא שלב אחרי שלב, כמו המסעות במדבר, אך בסופו של דבר, כשמגיעים אל היעד, ישנו דילוג שבאין-ערוך אל הגאולה האמתית והשלמה. את התהליך הזה אפשר לתפוס מנקודות מבט שונות ולפעמים אפילו הפוכות – מההתחלה אל הסוף וגם מהסוף אל ההתחלה – שכולן מצטרפות לתמונה שלמה ורב-גונית.

מאמרי הגליון הזה עוסקים כולם, מזוויות שונות, בתהליך הזה: השיעור הראשון, הרחב והעיקרי, עוסק בפירושי "בעתה אחישנה" בכל דרגות הפרד"ס; השיעור השני עוסק בחזון המקדש לפי האריז"ל, שהשבוע יחול יום ההילולא שלו; השיעור השלישי מלמד על הדרך לגילוי תורת משיח בארץ ישראל, מתוך העבודה הפנימית שכל לומד תורה צריך לעשות כדי לגלות את פניה של התורה.

להצטרפות למפיצי נפלאות:

itiel@pnimi.org.il

bit.ly/niflaot-85

052-4295164 או סקרו:

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:

079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים